

WESTGÖTARNAS IDROTTSHISTORIA

Nr 2 - 2004 - Årgång 1

Foto Roséns Ateliér

Mariestads första gymnastikförening Fotot är taget 1905

Övre raden fr.v. Sven Svedman, Gösta Kihlbom, John Edbäck, Sven Pihl, Olle Lundstrdt, Ernst Magnusson
Mellanraden fr.v. Sven Höglund, Gösta Fant, Hakon Rodhe, Sam Dahlberg, Philip Eckerström
Sittande fr.v. Tage Norrlander, Axel Åberg

I DETTA NUMMER

Inledning	2
Möten och aktiviteter	3
Petrus Kastenman	4
Lidköpings Idrottshistoriska Sällskap	7
Ragnar Svensson	7
Bottens IF	8
Maj-Britt Ek	9
BK Viking	10
Guldklubbist nr 1	11
WIS årsmöte	11
Alberts Hall	12
Albert Hall i Långared	13
Tidsdokument från Dalsjöfors GIF	14
Den gamles syn på idrotten	17
Borås Runt 1954	18
Den gamles syn på idrotten	19
Idrottshistoriska Riksförbundet	20
Rikssportfält i Borås 1941	22
Borås Arena	26
Tävling	29
Adresser och telefonnummer	30

I NÄSTA NUMMER

Idrottshistoria från
Tibro, Mark och Wårgårda
Idrottshistoriska Sällskap

IDROTTSHISTORISKA SÄLLSKAP OCH FÖRENINGAR I VÄSTERGÖTLAND

Alingsås

Bjärke

Borås

Essunga

Falbygden

Herrljunga

Karlsborg

Lidköping

Mark

Skara

Skövde

Tibro

Tidaholm

Vadsbo

Vara

Wårgårda

Vänersborg

Västgötaidrottens Guldklubb

INLEDNING

Enligt beslut på WIS årsmöte är det dags för nummer 2 av Westgötarnas Idrottshistoria. Reaktionerna från medlemmarna efter vårt första nummer har enbart varit positiva. Vår ide att ge ut fyra nummer per år med allsköns idrottshistoria från Västergötland känns rätt. Detta år blir det dock tre men de som tecknat sig för Fotohäftet får även det (kostnad 50 kronor). Det sista fotohäftet ligger just nu för tryckning.

Årsmötet, som alltid andra lördagen i mars, hölls denna gång i Borås. Temat för dagen var IF Elfsborg som under året fyller 100 år. Ett trevligt program som arrangerande Borås IHS har all heder av. Till hösten blir det utbildningsdag för de lokala sällskapen i Mariestad med Vadsbo IHS som arrangör. Program för detta håller på att tas fram.

Helgen den 11-12 september blir det Idrottshistorisk Rikskonferens i Karlstad. WIS styrelse har preliminärbokad en buss (modell större). Vår tanke är att samtliga som önskar åka med skall ha möjlighet till detta. Samordning får ske i respektive lokalt sällskap. Vid denna konferens är det planerat att ett Idrottshistoriskt Riksförbund skall bildas.

Carl-Erik Johnsson
WIS ordförande

RÄTTELSE

I förra numret av WESTGÖTARNAS IDROTTSHISTORIA påstod vi i artikeln "Höstresa till Dalarna" att Fotbollsmuseet i Degerfors ligger i anslutning till Kopparvallen. Museet ligger vid Stora Valla och inget annat. Kopparvallen ligger i Åtvidaberg.

VÄRVA NYA MEDLEMMAR !

För varje ny medlem som du värvar får du en trisslott.

Lotten översändes när medlemsavgift erlagts.

Ring, skriv eller maila till ditt/din sällskap eller förening och anmäl den nya medlemmen så skickar vi inbetalningskort till vederbörande.

Adresser och telefonnummer finner du på sidan 30 i denna tidning

HAR DU BETALT DIN MEDLEMSAVGIFT?

I fortsättningen skickas tidningen endast till de medlemmar som har betalt sin avgift.

INFORMATION FRÅN IDROTTSHISTORISKA SÄLLSKAP OCH FÖRENINGAR I VÄSTERGÖTLAND

WIS utbildningskonferens 2004

Vadsbo Idrottshistoriska Sällskap i Mariestad, har getts förtroendet att arrangera WIS utbildningskonferens hösten 2004 för samtliga Idrottshistoriska sällskap och föreningar i Västergötland. Tid: Torsdagen den 21 oktober. Samling kl 09.30 Plats: Anrika Karlsholme Folketspark i Mariestad där vi kommer att hålla till på Café Holmen med vidunderlig utsikt över Mariestadsfjärden och den omtalade bron till Torsö, Vänerns största ö. Vid ankomsten dricker vi en kopp kaffe varefter kommunalrådet Sten Bergheden öppnar konferensen.

Studierna vidtar därefter mellan kl 10.00 - 14.30. Särskilt konferensprogram utsändes senare. Vi äter lunch i närbelägna matsal intill konferensrummet. I matsalen kommer vi även att kunna ta del av Vadsbo Idrottshistoriska utställning om Svenska Mästare.

Vid eftermiddagskaffet, är det så dags att bryta upp från Holmen. Som avslutning innan hemresan beser vi Vadsbo museum och det industrihistoriska museét. Museiechef Elisabeth Göthberg tar emot och hon har lovat att guida oss i de olika lokaliteterna. Museerna är belägna inom residensets domäner på ön i Tidån, cirka fem minuters bilväg från Karlsholme.

**Känn Er varmt välkomna till Mariestad - Vänerns Pärla!
WIS styrelse och Vadsbo Idrottshistoriska Sällskap**

Essunga Idrottshistoriska Sällskap

ordnar resa med buss till Nya Ullevi
den 9 augusti och ser matchen IFK Göteborg - Örgryte IS
Avresa från Sparbanken Nossebro kl 17.00
Intresseanmälan snarast till Uno Löfman tel. 0512-507
eller Kent Larsson tel. 0512-508 40

Allingsås Idrottshistoriska Sällskap

har hållit årsmöte under ledning av Sven-Åke Mökander. Mötet inleddes med en tyst minut för bortgångne Eric Skoglund. Parentationen gällde också medlemmarna Anne-Marie Larsson, Folke Bengtsson och Roger Davidsson som avlidit under föregående år.

Till ny ordförande valdes Berndt Jivesten och som ledamöter på två år omvaldes Kjell Liljedal och nyvaldes Henrik Svensson (efter Per-Allan Ingebäck, som avböjt omval).

Kvarstår i styrelsen gör sekr Rune Höglund och kassör Alvar Munter.

Som revisor utsågs Rolf Axelsson (omval) och Olof Gustafson (nyval) med Stanley Kronberg som suppleant. Valberedningen består av Per-Arne Johansson, HenrySjögren och Rune Ramström.

Nästa lokala sällskap i Mullsjö?

Den 20 april samlades ett 10-tal föreningsrepresentanter i Formativt Center "Det öppna rummet" i Mullsjö för att diskutera om man kunde bilda ett idrottshistoriskt sällskap. Den interimstyrelse som kallat till mötet fick fortsatt förtroende att fortsätta arbetet och kalla till ett bildandemöte i september.

I interimstyrelsen ingår Bo Carlsson Mullsjö SOK, Maj Wising Mullsjö gymnastikförening, Sven Lindstedt Mullsjö IF samt Billy Davidsson från Sandhem. Dessa fick nu i uppdrag att ta fram ett stadgeförslag och utgöra valberedning fram till nästa möte, som man kallar till i september månad.

Vi önskar framgång åt detta arbete och ser fram emot att få det nittonde lokala sällskapet i Västergötland

Samarbete mellan RF och SISU, VIF och SISU

Ett samarbete mellan RF och SISU-idrottsutbildarna kommer upp till beslut nu i maj-jun 2004.

Även i Västergötland har detta samarbete utökats under 2003 med en gemensam kanslichef, Sture Gustafsson. I samband med det gemensamma årsmötet i Vara nya konserthus underströks detta samarbete ytterligare

Vadsbo Idrottshistoriska Sällskap

Vadsbo Idrottshistoriska Sällskap skall under hösten medverka i kulturdagarna i Mariestad.

Vi ska också ha idrottscaféer, bland annat i Otterbäck, där vi gästar Otterbäckens BK-ett topplag i bandyns division ett-med deras meriterade ledare Owe Lindh i spetsen. Owe Lindh är ett känt namn inom sporten. Inte enbart på nationell nivå utan också på internationell nivå, då han varit en av Svenska Bandyförbundets representanter vid VM.

BORÅS IDROTTSHISTORISKA SÄLLSKAP OCH IDROTTSVETERANERNA

inbjuder till höstupptakt den 7 september 2004.

Plats: Boråshallen, Bockasjögatan 2.

Borås Idrottsmuseum säsongöppnar med sedvanligt öppethållande på tisdagar, kl 16 - 19. Första tisdagen i månaden är idrottsmuseet även öppet mellan 09.00 och 10.00 i samband med veteranträffarna.

Veterancaféet startar den 7 september kl. 10.00. Stig, Olle och Gösta inbjuder till höstens första café.

Program: Stikkan berättar om att allt absolut allt var bättre förr!

Märkes- och pinskungen John Hedin berättar om sin unika samling.

Välkomna till alla aktiviteter om och kring idrottens historia i Boråshallen!

Petrus Kastenman, guldmedaljör i ryttarolympiaden 1956

Utdrag ur tidningen ALLSport nr 7 1956

ALL
SPORT

DAGBOK FRÅN RYTTAROLYMPIADEN I STOCKHOLM

POSITIVT: Mästerlig ridning och bragdmän

NEGATIVT: Enögdhet, chauvinism, djurplågeri

AV OLLE CARLBOM

RIDSPORTEN klev ner från sin höga piedestal och blev folkets under åtta stämnings- och spänningsmättade olympiska dagar i Stockholms Stadion mellan den 10 och 17 juni 1956. Svenska folket blev du med guldmajorerna Henri S:t Cyr och Gustaf Adolf Boltenstern, led med nyckelbensskadade, blåslagne och otursförföljde Hans von Blixen-Finecke, hejade på 32-årige sergeanten **Petrus Kastenman** och på Gehnäll Persson och sörjde med den "enslige" civilisten Johan Asker när hans tappra häst Iller stupade för Sverige på det vid det här laget världsbekanta hinder 22 i fälttävlans uthållighetsprov.

Blyg ung man . . . Petrus Kastenman på väg att hämta sin guldmedalj i fälttävlan. T. v. Lütke-Westhues, Tyskland, som blev tvåa, t. h. engelsmannen Weldon

Sverige försvarade sin ryttarära med glans. Två individuella guldmedaljer och en i lag är ett resultat, som knappast den största optimist vågat drömma om..

Och som någon knappast kan drömma om skall upprepas i de kommande olympiaderna med den avhästning, som nu genomföres i svenska armén För även om ridsporten vann proselyter bland vanligt folk vid den här separata och unika ryttarolympiaden, så är i alla fall militären den ryggrad, som måste vara till för att vi skall ha någon chans att hävda oss.

När man så här efteråt skall samla sina intryck från ett sådant jätteevenemang, så kan man egentligen bara göra det på ett par sätt. Dels kan man gå direkt på bragderna, skandalerna, i den mån det finns sådana, och sensationerna. Eller också kan man skildra det kronologiskt, vilket är överskådligare. Därför gör jag det sistnämnda

11-12 juni: Idyllernas dagar

Efter den högtidliga invigningen söndagen den 10 juni fortsatte det i idyllens tecken under de två första tävlingsdagarna, som upptog en så föga publikknipande sak som fälttävlans dressyrprov. Många undrar varför detta egentligen behöver

vara med i fälttävlan, men enligt expertutlåtande är det för att domarna i tävlingen skall kunna bilda sig en uppfattning om i hur hög grad ryttaren har sin häst under kontroll. Meningarna är delade huruvida dressyren har någon betydelse eller inte. Blixen-Finecke håller på att den är av stor vikt, men Johan Asker t. ex. anser att den inte spelar någon roll. Hur som helst så är det felaktigt att denna subjektiva bedömning kanske skall få avgöra hela fälttävlan, vars tyngdpunkt helt af lagd på uthållighetsprovet, som går över en bana, som nästan är 3,5 mil, samt den avslutande hoppningen.

När 56 deltagare tröskat igenom dressyrprogrammet på Stadion visade det sig att domarna satt en av de allra första, som var uppe i tävlingen, tysken Otto Rothe på Sissi, främst med 98,4 straffpoäng, vilket säkerligen var alldeles för högt och en *siffra, som tydligen skrämde även domarna. Sedan aktade de sig nämligen för att ge någon annan av deltagarna under 100 straffpoäng. Den svenska trion, H. von Blixen-Finecke (8), **Petrus Kastenman** (12) och Johan Asker (14) gjorde vad man väntat, varken sämre eller bättre. Möjligtvis var Kastenmans goda placering en överraskning. Men det skulle ju komma ännu mera överraskningar från det hållet.

Onsdagen 13 juni: Tragediernas dag

Denna olympiska dag började i soligt tecken. Vi var morgonpigga och slöt upp i abonnerade bussar, som avgick från Stadions klocktorn 6,30 på morgonen,

en synnerligen ovanlig tidpunkt för journalister åtminstone för dem som inte är på kvällstidningar - att vara ute på reportage. Det stod "Fäboda" på

Kastenmans seger i fälttävlan var en sensation utan någon jämförelse. Skövde-sergeanten ses ovan under dressyrprovet och nedan vid skräckhindret nr 22, som han klarade säkert och effektivt

bussarna, och det namnet skulle några timmar senare vara mer känt än något annat under denna olympiad. Från Stockholm till Fäboda är det cirka tre mil, och dit upp skulle ryttarna klara av en bana, som bestod av distansritt 7 km, steeplechase på Ulriksdal, 3500 meter, ny distansritt på av militären beredd väg genom tjugusiga skogspartier, och så till sist en terrängbana kring Fäboda, 7,6 km lång och utmärkt med 33 mer eller mindre svåra och naturliga hinder.

Idyllerna fortsatte även över steeplechasebanan på Ulriksdal, och den ende, som knappast såg det idylliska efter denna var finländaren Antinnen, som inte var uppmärksam nog utan red fel väg och därigenom uteslöts från hela tävlingen.

När regnet kom...

Vid Fäboda var allt perfekt. ordnat. På en särskild kontrolltavla kunde den publik, som inte fattat posto vid något hinder, följa varje ryttare utmed banan. Klarade

han hindret lyste det en vit lampa, vägrade hästen tändes en röd. Det var naturligtvis ett intressant studium, men inget mot vad som bjöds dem, som traskat ut i terrängen och ställt sig vid hindren. Och skådespel mer än vad många kunde få ut med bjöds vid hinder 22.

Detta hinder ansågs från början mycket lätt. Det bestod av en grav i slutet av en äng. I själva graven stod ett hinder i form av ett staket, cirka 1,15 m högt. Det kunde tas på två olika sätt. Antingen genom flyng, d.v.s. att hästen hoppade från dikeskant till dikeskant, eller genom en kombination av klättring och hoppning. Några av ryttarna, med goda hoppningshästar, valde det förra, medan de flesta gick in för klättringen plus hoppning.

Och den metoden hade säkerligen gått bra för många, om inte regnet kommit. Strax efter det att de första ryttarna passerat kom nämligen den regnskur, som helt förändrade situationen. Den gjorde dikeslutningarna fruktansvärt hala, och när ryttaren började klättringen, så bara kanade hästen ner mot räcket. Och nere vid detta hade bildats en sjö av det regn, som föll natten innan tävlingen. När ekipaget således gled ner fastnade det för det mesta fullkomligt i gytjtjan. Och det var vid bärgningen av de fastklämda hästarna som de mest pinsamma scenerna utspelades, scener, som de flesta, däribland många mycket säkra hästbedömare inte kunde undgå att kalla för djurplågeri. En ståndpunkt, som även jag sluter mig till.

Om det stannat vid den värsta olyckan, den som drabbade Johan Askers 12-årige vallack Iller, som skadade sig så svårt att han måste skjutas på platsen, så hade jag inte hört till dem, som talat om djurplågeri. Det var en svår olyckshändelse, som skedde i hetsigt tävlingstempo. Men när jag sedan såg dem komma i rader, kaner för den slippriga vallen och hjälplösa blev sittande fast i gytjtjan, det var då som jag reagerade. När man fick släpa, dra, piska och ibland hugga sönder hindret för

att få loss hästarna, då måste man förstå att hästarna lider. Det kom en schweizisk häst, som hade sporrats så att blodet rann utefter sidorna. Känner inte hästar sådant? Det kom en finländare, vars häst rusade med nosen rakt på staketet i full fart. Det kom en annan häst, som hoppade men inte kom över utan kastades med full fart mot hindret på vilket han hamnade mitt på magen med två ben på varje sida. Är hästen okänslig för sådant?

Man behöver inte arbeta upp sig till hysteri, som gjorts på många håll, där man inte sett störningarna. Men har man upplevt några timmar vid hinder 22 i den olympiska ryttartävlingen av år 1956, då måste man hålla med den uppfödare av hästar, som stod bakom mej och som sa:

- Detta är grymt!

Det fanns ett lättare hinder innan nummer 22. Det kunde man se från tragediernas hinder. Ett slag var min stämning sådan, att jag för varje ryttare som skyntade hoppades att hästen inte skulle klara det hindret. Jag kände det som om jag inte skulle kunna stå ut med att se mera hjälplösa hästar sitta fast i leran.

Men alla utom Tiler och en portugis kom ifrån den beryktade platsen denna dag. Den svenska hästen stod kvar för att skjutas när publiken gått hem. Han fick sin grav på den plats, där han stupat.

Man hade glömt själva tävlingen under allt som hände vid hinder 22, men man kom ihåg den igen när våra två andra svenska ryttare passerade. Först **Petrus Kastenman**, som fått noggranna instruktioner hur han skulle ta hindret och som flöt över det så elegant och så enkelt att publiken jublade. Sedan "Blixen", som vid det laget var en slagen man men som i alla fall hann visa vilken fin ryttare han är.

Han hade också fått order att gå till höger över graven, där det ett slag var torrast. Men när han anlände som allra sista man hade så många deltagare hoppat just där, att slänten blivit hal och lerig.

På mitten hade man däremot sandat ordentligt efter alla tidigare passeringar. Nu inriktade "Blixen" hoppningen på höger sida, och slant ohjälpligt ner.

Han gick upp med sin häst, Jubal, tog ny sats för hoppning, men hästen gled och vägrade igen. Nytt försök - samma resultat! Ytterligare en vägring och han skulle vara utesluten ur hela tävlingen.

Men "Blixen" förivrade sig inte. Han lät hästen gå snett upp för gravens kant, och han var den ende av alla ryttare, vars hästar vägrade, som inte behövde gå av hästen. Att stiga av belastas nämligen också med straffpoäng. Och medan de andra slog och piskade, så red "Blixen"

utan pisk. Den hade han nämligen förlorat vid ett tidigare hinder. Nu siktade han där han såg att banan var torr och där hindret var knäckt och inte så högt som vid sidorna. Så tog han ny sats, och Jubal flög över till folkets jubel! Den siste av ryttarna hade lämnat hinder 22!

Från striden om medaljerna var ”Blixen” borta liksom det svenska laget. Men fram till en sensationell ledning hade den vid det laget okände sergeant Petrus Kastenman gått, och eftersom den ryttare, som leder fälttävlan efter uthållighetsprovet, i nio fall på tio även vinner tävlingen, så tändes nu de svenska segerförhoppningar, som inte heller släcktes.

Torsdagen den 14 juni: Guldets dag

16 fälttävlansryttare avslutade olympiaden på olika hinder kring Fäboda. När torsdagen den 14 juni gick in stod **Petrus Kastenman** först på prislistan efter två grenar, följd av tysken Lütke-Westhues och F. W. C. Weldon från Storbritannien med den i internationell konkurrens aldrig besegrade fenomenhästen Kilbarry.

För **Petrus Kastenman** gällde det att rida den avslutande hoppningsbanan, som bestod av tolv hinder, med endast ett nedslag.

Det gick bra till en början. Fyra hinder gjorde han det var guldets hans och Sveriges.

Men nu är Illuster en sådan häst, som alltid brukar ha ett nedslag i hoppningen, och då man visste hur mycket, som stod på spel, så var det ursäktligt om **Kastenman** var lika nervös som publiken.

Det gick bra till en början. Fyra hinder flöt Illuster över säkert och elegant utan

att snudda vid dem. Det sjätte hade visat sig vara värst. Det var två stockar på exakt samma höjd med cirka en meters

Och här är han uppsnyggad i bästa permissionsmundering på väg in på Stadion för att tillsammans med sin ägandes häst (numera) Illuster hämta sin guldmedalj

mellanrum. Att det var svårt berodde på att hästen har svårt att taxera hoppningen när den bara ser första stocken. På övriga dubbelhinder låg den första stocken lägre än den andra, och där gick det galant för samtliga.

Men **Petrus Kastenman** kom stadionpublikens hjärtan att fastna i halsgropen när Iller med ena framhoven petade ner en kloss på femte hindret, en mur, som var rätt lätt att klara. Ett nedslag hade han förstås råd att ha, och när sjätte gick fint började man andas igen. Men hast Du mir gesehen! Vid ett hinder, som var byggt som en hage, kunde inte Illuster klara sig ur utan att ta med sig grinden, och därmed var det bara att - skam till sägandes - hoppas att Lütke-Westhues och Frankie Weldon, som också nosade på guld, skulle dra på sig fel.

Lütke-Westhues hade en häst, Trux von Kamax, som var en mycket säker hoppare, och Weldons Kilbarry var hela tävlingens flottaste häst. En häst som inga hinder tycktes vara för svåra för. Men även så säkra ryttare har nerver, och det blev två nedslag för båda, nedslag som innebar att Petrus Kastenman var guldmedaljör och att Lütke-Westhues tog silver före Frankie Weldon och ryssen Baklysikin. Detta innebar också att inte heller den avslutande hoppningen ändrade placeringen i toppen efter uthållighetsprovet. Det var alltså detta, som helt blev utslagsgivande för placeringarna. Tysken Otto Rothe, som vann dressyren och hörde till de bästa i hoppningen, hamnade slutligen på en blygsam placering på 15:e plats.

Olle Carlblom

Harald Jakobsson kulturpristagare

SISU Västergötland delar varje år ut kulturpris och i år fick Harald Jakobsson det ena av de två kulturprisen för sin mångåriga insats inom Westgöta Idrottshistoriska Sällskap (en av initiativtagarna) och redaktör för ett 20-tal jubileumsböcker och idrottshistoria.

Vi passar på att gratulera Harald till denna fina utmärkelse!

Lidköpings Idrottshistoriska Sällskap

Lidköpings Idrottshistoriska Sällskap bildades den 27 november 1991 vid möte på Lidköpings Museum. 13 föreningar var representerade .

Första styrelsen bestod av :

Gunnar Lindahl	Ordförande
Karl Fasth	Vice Ordförande
Arne Palm	Sekreterare
Agne Källström	Kassör
Sven Blomqvist	Ledamot
Rune Svensson	Ledamot
Arne Friman	Ledamot

Det har nu gått nästan 13 år sedan Sven "Svensken" Blomqvist, Kalle Fasth och några andra idrottsentusiaster bildade Sällskapet. Då frågar man sig, varför gjorde de detta?

Behövs det verkligen ett Idrottshistoriskt Sällskap.

Ett Idrottsmuseum?

Vad är det bra för och vad skall det tjäna till?

Det blir många frågetecken!

Undrar om någon av framtidens idrottsungdomar i Lidköping har en aning om att Ivar Sjölin tog en silvermedalj i brottning vid olympiaden i London 1948 eller att Sven Blomqvist var en av världens bästa brottningsdomare, aktad och respekterad överallt där han framträdde, eller vad Karl Fasth gjort för tennisen och Gunnar Lindahl för bordtennisen.

Villa Bandyklubb har nått två SM-finaler. Alla övriga olympiabrottare och stora idrottsledare vi haft i Lidköping. Detta måste väl vara intressant.

För att förstå vad som händer inom idrotten och vad som har hänt måste vi känna till historien. Därför behövs ett idrottshistoriskt sällskap och ett idrottsmuseum.

Idrottshistoriska Sällskapet har sedan starten främst inriktat verksamheten på forskning och dokumentation av Lidköpings idrotten.

Många timmar har nedlagts på folk-rörelsearkivet, NLT:s arkiv och arkivet i

kommunhuset.

Arbetet har till största delen bedrivits i studiecirkelform.

Lidköpings Idrottshistoriska Sällskap hyr sedan två år tillbaka lokaler av Lidköpings Kommun i Kylanderskolan med adress Esplanaden 1, 531 50 Lidköping.

En viktig uppgift för framtiden är att föra ut det idrottshistoriska budskapet till ungdomarna på ett sådant sätt, att ungdomarna tar det till sig och finner det intressant.

Allt detta handlar om tid och styrelsen kan inte göra allt. Det finns plats för fler ideellt arbetande föreningsmännskor. Det är ett härligt gäng som träffas och trivs tillsammans med idrottsnack och social samvaro.

Så, hjärtligt välkomna till Kylanderskolan Esplanaden 1.

Till syven och sist handlar det om att föra ut det viktiga idrottshistoriska budskapet.

Styrelsen

Ragnar Svensson - Lidköpings förste mästerbrottare

Utdrag ur Lidköpings-Bygden julen 1984

Den 22 april 1904 stod följande notis att läsa i Nya Lidköpings Tidningen: "En våran Svensson" kan man numera med skäl påstå att Lidköping äger sedan slaktaren Ragnar Svensson i onsdagens brottningar avgick med seger mot en av cirkus Olympias mästerbrottare hr

E Kristensson från Göteborg. Det är ju modernt att varje stad har en "våran-son" och man måste väl erkänna att Lidköping även i detta fall söker följa med sin tid.

För oss verkar det underligt att man brottades på en cirkus men det var tidens sed.

Med cirkus Olympia följde en Österrikare vid namn Burghardt som var nr.sex på dåtidens rankinglista över världens brottare. En skåning, Axel Krook, lyckades besegra Burghardt i Lidköping och övertog därmed sjätteplatsen. Ragnar "Bassen" Svensson mötte vid samma tillfälle en brottare som ej höll riktigt samma klass som dock kastades efter sex min.

Vid ett senare tillfälle vann Ragnar Svensson en annan cirkusmatch över den danske mästerbrottaren Meghine efter elva min.

I NLT kunde man efter cirkusbrottningarna 1904 läsa följande hyllning till brottningen: Brottningen är ingen rå, brutal hit och dit kastning

Ragnar Svensson i tjuvårsåldern

på livet utan däremot en fullärd teknik, list, beräkning och sinnens närvaro ,en kroppsövning som nått höjdpunkten av skön konst. I tidningen fanns också en bekännelse till den franska stilen:

"Endast den som genomgått brottarskolan i Bour-deaux eller lärt dess konst kan brottas".

De kringresande brottarkonstnärerna utmanade tydligen lokala förmågor och det är lätt att föreställa sig stämningen i cirkustältet då publiken stödde med höga tillrop och hejningar sina lokala favoriter.

För slaktaren Ragnar Svensson var nog cirkusmatcherna glamorösa paranteser i en annars arbetsam tillvaro. Efter arbetsdagens korvstopppning, styckning eller torghandel var det ofta träning i nykterhetslogens De la Gardies lokaler vid Torggatan.

Brottningsklubben som bildades 1901 hette Lidköpings Gymnastik- och Atletklubb med förutom brottning bl.a. viktlyftning på programmet. Brottningens cirkusepok tog slut och övergick i andra tävlingar som ägde rum i logen De la

Gardies lokal.

Klubbmatcherna mot Skara Atletklubb var välbesökta. Man tävlade om ett vandringspris och matcherna utkämpades ena året i Skara och det andra året i Lidköping. Hemmaplan var ofta

avgörande och protester mot domslut var mycket vanligt.

Vid klubbmatchen 1904 besegrade Ragnar Svensson Skaras mästarebrottare David Malmros på fall men skaracklacken protesterade då fallet inte var korrekt. Matchen återupptogs och efter en stund hamnade åter Malmros på rygg och protesterna uteblev. Vandringspriset stannade därmed i Lidköping och saliga lidköpingsbor följde hurrande de besvikna skaraborna till tåget.

I Lidköping fanns förutom Ragnar Svensson många duktiga atleter bl. a. Georg Westerståhl, Axel Lundberg, den allroundkunnige Johan Särnqvist samt Adolf ”Pötta” Ledström.

Ledström hade erövrat det inom klubben nyuppsatta mästerskapsbältet och naturligtvis ville Ragnar Svensson ta över detta påföljande år. Matchen mellan Ledström och Svensson ägde rum i oktober 1905. Efter en väldig holmgång fick matchen brytas efter 1 tim och 15 min. Matchen förklarades oavgjord men eftersom bältet måste ha en innehavare bestämdes att den skulle fortsätta om ett par dagar. Denna match blev också jämn men efter en tim. lyckades Ragnar Svensson få Ledström på rygg och blev därmed ny innehavare av bältet. På den tiden brottades man i 10 min och hade 3 min paus, så fortsatte matchen tills någon vunnit på fall.

Ragnar Svensson erövrade bältet år 1906 då striden om bältet skulle avgöras vid klubbens sommarfest vid Vänersvik. Ragnar skulle möta sin yngre bror David som gav sig frivilligt då han bedömde sig chanslös och överlämnade bältet till sin storebror under publikens jubel.

Lidköpings Gymnastik och Atletklubb, som var en mycket aktiv förening, slogs 1907 samman med några andra föreningar till Lidköpings Atlet och Idrottsförening. Utöver sina tävlingar på logen De la Gardie arrangerade man välbesökta sommarfester vid Vänersvik. Vid dessa tillfällen fick man i hela Skaraborg rabatt på järnvägsbiljetten till Lidköping.

I stadsträdgården ordnades ofta folkfester med uppträdanden av olika slag och med karnevalståg genom staden. Klubben var medarrangör i dessa och naturligtvis bidrog man med kraftsports- och underhållning. Brottning, viktlyftning och gymnastiska övningar stod på programmet och även här fick Ragnar Svensson tillfälle att visa sin styrka och sina kunskaper i den franska stilen.

Ragnar Svensson kom som barn från Uddevalla till Lidköping, där hans far fått arbete på gamla tändsticksfabriken. Familjen bodde på Vallgatan i Tändsticksfabrikens kasern och tre söner var aktiva atleter. Det var förutom David och Ragnar också Carl-Johan som tog sig namnet Svanström.

David och Ragnar tycks ha lämnat Lidköping 1907. David kom till Alingsås medan Ragnar efter några års anställning i Uddevalla blev erbjuden anställning och flyttade till Örebro. Han tävlade även efter lidköpingsåren och erövrade DM-tecken såväl för Bohuslän som för Närke. Han var också brottningsdomare och ledde även under en tioårsperiod Örebropolisens fysiska träning. Han kallades i Örebro ”Kalle gör stark” och det icke utan skäl.

I sammanhanget kan nämnas att när Ragnar Svenssons systersöner Herold och Lars-Erik Wolfbrandt, som mycket unga kom från Årnäs till Örebro, togs de om hand av den gamle lidköpingsbrottaren som hjälpte dem fram till egna idrottskarriärer. Herold blev fruktad center i fotbollsallsvenskan och Lars-Erik kom att bli en legendarisk stafettkämpe i friidrottslandslaget.

Efter det första brottardecenniet på 1900-talet var det länge tyst om brottning i Lidköping men sporten väcktes till liv igen då Lidköpings Atlet Sällskap bildades 1931.

Mycket av framgång sägs bero på tradition och om det är så kan de gamla kämparna i Lidköpings Gymnastik och Atletklubb ha lagt en god grund för LAS triumfer med Svenska Mästerskap, OS- och VM-medaljer.

Tore Hartung

Bottens IF

En idrottshistoria om hur det gick till på landet när man bildade Bottens IF 1933

Av Thage Petrusson

Utanför Lidköping c:a 5 km mot Kållandsö finns det en liten ort som heter Botten i Sunnersbergs socken. Här bodde det ett antal grabbar som gillade att lira boll.

Problemet var att hitta en lämplig äng att vara på?

Den som tog initiativet och att få lite ordning i det hela var Anders Johansson f. 1902. Han blev känd i bygden som målaren ”Anders i Färgelanda”. Han var orf. Domare och lagledare men spelade inte med själv.

Den första ”plan” där man samlades och som även fick bli matcharena, var inägan vid Fåreberget som tillhörde Olofstorp i Torpa. Det stora problemet var att mitt i planens längdriktning gick ett större dike. Detta problem löste grabbarna dock, genom att den omgivande skogen fick släppa till ”slåner” samt torv och mossa, så byggdes diket över. Det var väl mycket fiffigt, men när

man sprang över detta så uppstod det ett ”stort dån” från underjorden.

En av spelarna kommenterade det på så vis, att när gästande lags spelare hörde ljudet trodde de att de skulle åka ner i jordens inre

Första gången man spelade en ”riktig” match mot ett annat lag, var när man cyklade till Rackeby (c:a 1 mil). Trots intensiv träning blev det förlust med hela 0-12. Publiken försökte muntra upp med en hejrareramsa som är bevarad än i dag,

Bottens IF 1934. Troligen från den första planen vid Fåreberget.

FRr. v. Karl Jansson, Karl Hulander, Valter Karlqvist. Axel Hulander Bertil Tolerius, Erik Sjöström, Bertil Törnberg, Johan Hulander

”Heja grabbarna från Botten, öka lite mera på skotten”.

I Nya Lidköpings Tidningen år 1934 kunde man läsa om matcher som Bottens IF hade spelat 1934.

Botten-Rackeby 3-0, matchen spelades annadag pingst på Bottens hemmaplan. Den 19/6 samma år, Kållandsö-Bottens IF spelade i söndags å Kållandös plan, varvid Bottens IF segrade med 3-2, halvtid 1-1.

Året 1935 ”anlades” en ny plan och där fanns även ett dike, där man lade ner rör, men problemet var att det blev en lerbank som vållade problem när det blev regn.

Några målnät fanns inte, endast stolpar och en ribba. Efter en tid byggdes det en kiosk där det såldes dricka och kokosbullar.

Efter den första tiden ha tränat och

spelat i sina vanliga arbetskläder, så inköptes den första dräkten 1935. Grön med svartrandigt blev färgen, breda gröna o svarta ränder på tröjorna och svarta byxor.

Fotbollskängorna fick spelarna själva stå för, ett nog så kostsamt problem, med de små inkomster som de flesta drängar och fiskare hade.

Problem var utifall man blev skadad och det hände ju. Det fanns inga spelareförsäkringar eller sjukkasse. Vid en match fick en spelare benet avsparkat och under den långa sjuktiden fick spelaren gå hemma hos sina föräldrar utan någon inkomst, spelarna i klubben ordnade en insamling som gav några kronor. Den skadade spelaren återkom aldrig.

Kriget tog död på föreningen i början på 1940 talet.

Kriget innebar ett stort problem, många i laget var inkallade under flera år. När så många var borta fick de övriga allt arbete med fiske och jordbruk. Först beslöt man tillsvidare att ej anmäla något lag till serien, men efter kriget hade planen blivit så dålig och många spelare var borta och de yngre sökte arbete på annan ort så verksamheten startade aldrig om.

Slutord.

Detta är ett stycke idrottshistoria om hur det gick till på 30-talet. Det fanns inga vaktmästare eller kommuner som kom och klippte gräs, det skötte djuren om i bästa fall. Men jag tror att de hade säkert mycket roligare på den tiden jämfört med i dag när allt är så tillrättalagt.

Sammanställt av Rune Bringsved
Lidköpings Idrottshistoriska Sällsap

1992 skrev Johan Trygg i Nya Lidköpings Tidning om Maj-Britt Ek

MAJ-BRITT HAR INGA ÅLDERSKRÄMPOR 50 ÅR FETER MEDALJEN

1942 var Maj-Britt Ek 25 år och tilldelades den första VM-medaljen. Maj-Britt som tävlade för Lidköpings kanotklubb var då en av landets bästa kanotister.

Alldeles i dagarna fyller hon 75 år och håller sig fortfarande i fin form med dagliga promenader i rask takt.

- Jag har alltid levtt ett aktivt liv. Jag är uppfostrad så att man aldrig ska ge sig. På vilja kommer man långt, säger Maj-Britt.

I och med NLT-medaljens 50-årsjubileum så kommer vi år att göra en serie reportage om tidigare medaljörer och vi börjar alltså med den allra första, Maj-Britt Ek.

När Maj-Britt 1942 fick första NLT-medaljen så tog hon SM-guld både i singel och tandem. (Tandemsegern tog hon för övrigt tillsammans med Eian Thun som fick NLT-medalj 1944).

Det året blev hon även tvåa i en landskamp i Danmark.

På den tiden paddlade damerna bara en distans, 600 meter. På längre distanser fick aldrig Maj-Britt tävla under sin aktiva karriär. Damerna fick börja tävla längre först senare.

VM-silver

Maj-Britt hade fina framgångar som kanotist flera år före hon fick NLT-medaljen. Redan 1938 tog hon en överraskande andraplats vid VM som avgjordes i Waxholm utanför Stockholm. Del var den allra första VM-tävlingen i kanot.

- Det är ett av mina roligaste minnen från

kanottiden. Jag tränade och tävlade i kanot bara för att det var roligt och var inte så inriktat på att nå framgångar. Andraplatsen på VM kom som en väldigt rolig överraskning, berättar Maj-Britt.

Trots att kriget bröt ut så tävlade Maj-Britt med landslaget i det ockuperade Danmark. Bland annat var hon med i en landskamp i Odense.

- Då fick vi ett fantastiskt mottagande av danskarna. Vi fick marschera genom hela staden och det var enormt med publik.

En slump

Att det blev just kanot för Maj-Britt var lite av en slump. Idrottsintresserad var hon dock tidigt.

- Elsa Sandfridsson som var duktig allmän idrottstjej i Lidköping på den tiden höll på och tränade på Framnäs. Och vi var några tjejer som var med henne och sprang där. På hösten sen så började vi orientera och där fanns några gubbar som hade kanot och lockade med oss att pröva.

- Jag kände direkt att det var något för mig. Jag blev fast på en gång, säger Maj-Britt.

Och att det var rätt idrott märker man på hennes framgångar. Förutom VM-silver så blev det åtskilliga SM-guld och naturligtvis DM-guld.

Nej till OS

Maj-Britt hade också chansen att avsluta sin karriär som deltagare i OS. hon var uttagen till OS i London 1948 men tackade faktiskt nej till deltagande.

- Jag idrottade hela tiden för att jag tyckte det var roligt och kände aldrig någon press. Jag var heller aldrig nervös inför någon tävling. Men då plötsligt så kände jag press och förväntningar från alla runt omkring.

- Så jag bestämde mig för att inte följa med. Visst hade det varit kul att få vara med på ett OS. Men jag har aldrig ångrat mig, säger MajBritt och man hör på henne att hon menar det. Efter den aktiva karriären så var Maj-Britt ledare inom kanoten på olika nivåer. Hon var sekreterare i LKF, tränade ungdomar i klubben och var även ledare på distriktsnivå och i landslagssammanhang.

Inga kvinnor

- Men på den tiden var det otänkbart att kvinnor satt med som ordinarie ledamöter i distriktsstyrelsen. Så jag fick var adjungerad istället, berättar Maj-Britt.

Fram till 1954 höll Maj-Britt på att jobba inom kanoten. Då tog jobbet vid försäkringskassan för mycket tid.

Under den aktiva tiden så blev det förstas mycket träning. Och mycket av träningen kördes på den tiden på öppet vatten ute i

Vänern.

- Visst tränade vi lite i älven men ofta körde vi långa turer ute på Vänern, även när det var dåligt väder. Det gav bra balans och på den tiden fanns det inget roder på enmanskajakerna.

Kanalpaddling

Kontaktorna som Maj-Britt och de andra svenska kanotisterna fick under tävlingar utomlands utmynnande i att ett gäng kanotister från flertal europeiska länder samlades för att paddla en långtur runt Fyn i Danmark. Detta var 1947. Detta blev en tradition under några år. 1948 paddlade man i Dalslands kanal året efter var man i Holland.

- I Holland blev vi svenskar mycket väl mottagna. Holländarna hade fått knäckebröd från Sverige under kriget. Och de hade tyckt att det var så fantastiskt med bröd som kunde hålla så länge.

1950 träffades gänget i Finland och det var sista gången det blev långpaddlande.

- Men alla kontakter genom åren har gjort att vi fått många besök här i Lidköping och vi har hälsat på när vi varit ute och rest, berättar MajBritt.

Det har varit full fart för Maj-Britt och hennes Erik genom åren. Det finns mycket vilja hos båda två. För fem år sedan så bröt Maj-Britt foten.

Inget gratis

Maj-Britt hade åtskilliga historier att berätta för NLT från åren som kanotist. Genom alla år som Maj-Britt paddlat så har hon bara gått runt med kanoten en gång. Det var vid en landskamp i Hudiksvall.

- Det var jag och Eian som paddlade tandem vi hade en klar ledning när någon av oss, jag vet inte vem, skar snett med paddeln och vi gick omkull i det kalla vattnet.

- Tävlingen sändes på radio och min mor blev riktigt nervös när hon hörde vad som hänt, skrattar Maj-Britt

JOHAN TRYGG

BK Wiking har alla sina

BK Wiking 1933

verksamhetsredovisningar väl bevarade för samtliga år Man kan se de sportsliga resultaten, hur det svängt upp och ned med vinster och förluster inom bandyn.

BK Wiking bildades den 5/12 1933 på Stommen Skalunda vid mötet valdes den första styrelsen som fick följande utseende Ordförande Evert Ström Lagmansgården, sekreterare Nils Larsson Lagmansgården, kassör Gustav Eriksson Backen som även valdes till materialförvaltare.

Första årets resultat blev 7 matcher. A-laget spelat 5 matcher varav 3 vunnits och 2 förlorats med en målkvot på 14-25 .

B-laget spelade 2 matcher vilka båda vunnits målkvot 7-4.

Klubbens tillgångar efter första årets verksamhet utgjordes till:

2 klubbor	0:50
5 bandybollar	2:25
150 m linjeringstråd	0:45
1 metermått	0:25
10 markeringsflaggor	1:50
1 visselpipa	0:54
1 bandyregler	0:50
1 protokollsbok	0:85
Insatt å bok SJK	180:00
Kassörens kassa	15:09
600 dansbiljetter	3:00
<u>Summa kronor</u>	<u>204:93</u>

_Nu efter sjuttio år kan de här siffrorna

verka komiska. Vem kan idag anskaffa bandyburar å 25 öre st ?

Naturligtvis var det en hemmakonstruktion av ribbor som markerade målet.

De saknade nät och på första årsmötet diskuterades anskaffandet av målburarna ett värde av 38:00 kr.. Ovanstående tillgångar är som synes noggrant redovisade och så har skett under alla år.

Citat: från revisorsberättelse

Undertecknade revisorer utsedda av BK Wikings årsmöte 1934 att granska bandyklubbens räkenskaper för den senaste förflutna säsongen 1934-35 har denna dag hos kassören genomgått räkenskaperna, vilka inte befanns vara i det skick som fordras för beviljande av ansvarsfrihet.

1934 års lag (förlustmatch mot Tuns IK)

Chauffören Harry Larsson, Gösta Wängdahl, Karl-Erik Karlsson, Gilbert Andersson, Sven Carlsson, Holger svensk, Tage Svensson, Åke Edvinsson, Tage Johansson, Curt Salstedt, Gustav Eriksson, Folke Edvinsson.

Enligt 1934 års årsmötesbeslut skall varje medlem som vill hava en reglementsenlig klubba själv inköpa densamma, men om han sedan slår sönder klubban i en av föreningens anordnad match äger han rätt att av klubben utan personlig ersättning erhålla en ny klubba, men slår han sönder klubban under av klubbens anordnad träning, för han erlægga 50 öre för att få en ny.

Men det som är kvar av den sönderslagna klubban skall sedan överlämnas till klubben.

Med stöd av ovanstående paragraf i 1934 års årsmötesprotokoll vilja vi undertecknade göra följande anmärkning: Kontrollen över de sönderslagna klubborna har varit sämsta tänkbara, någon förteckning över de klubbor som sönderslagits i match och av klubben anordnad, eller privat träning, finns icke att tillgå.

Klubbens sportsliga facit

De båda första åren spelades endast vänskapsmatcher. 1935-36 deltog klubben i Kållandsortens Bandyserie, året och fram till 1946 spelade man i Lidköpingsortens Bandyserie. Efter krigsåren 1945-46 började klubben satsa hårdare, värvade några spelare fr. Råda och Lidköping, samtidigt anslöt sig klubben till Västergötlands Bandyförbund.

1956 kom klubbens andra serievinst och flyttades upp till V. Skaraborgsserien.

Debuten blev lyckad och laget stod som segrare efter sex hårda matcher. Det

året var också första säsongen på egen "bandygryta".

1964 blev det en uppgång, kanske beroende på att klubben anskaffat en tränare.

1965 kunde man vinna serien efter en rafflande finalmatch mot Kartåsen BK på Lidköpings Isbana, och åter till Västgötaserien. DM-spel 1968 med vinster mot Blåsut 4-2, Otterbäcken 7-2 och sedan finalstryk av Villa BK med 17-0.

"ÅRETS WIKING"

Kan man bli, en åtråvärd trofé som delas ut till spelare eller ledare efter varje sedan 1967.

En epok- Sandviksfesterna

Det började med program verksamhet. Det var Olle Carlsson och Co, som svarade för ett kabaré program, detta ledde till fortsättning med s.k. aftonunderhållning i Rackeby Skola, där det ibland pressade sig in 200 åhörare. Sedan började hembygdsfesterna vid Sandvik där har en del stora kända artister uppträtt såsom Mariann Kock, Jan Lindblad, Gunde Johansson och Cacka Israelsson m.fl. Publikrekord sattes 1966 med 1200 personer då Anna-Lena Lövgren stod på scen.

Efter Lidköpings Isstadions tillkomst 1965, kom allt mer bandy att förläggas där och spel på sin egna bandybana tog slut 1968.

Lagom till klubbens 70-års firande hade ett gäng medelålders grabbar, åter rustat

upp Sandviksbanan med träburar och träsarg.

Även den gamla snöplogen reparerats liksom det gamla klubbhuset.

Citat: NLT.

- En dag som denna spelar det ingen större roll. Det här är verkligen skoj, menar Lars Svensson en av initiativtagarna.

Efter drygt 35 år återkom alltså bandyn till Skalunda. Nu ska det inte dröja lika länge till nästa match.

- Det kanske inte blir någon mer den här säsongen, men nästa år hoppas vi kunna spela en A-lagsmatch här om vädret tillåter.

Och matchen då?

Jo, den började som åttamannabandy innan domaren tyckte att det blev för grötigt och "visade ut" en spelare per lag. Ett klokt beslut, sju man i varje gäng gav bättre ytor.

Slutresultat: Wiking- Gillstad 7-4.

Fast hur det gick kändes mindre viktigt dagen då Wiking flyttade hem.

På plats vid klubbens 70- års jubileum 2003 var de fyra hedersmedlemmarna Assar Larsson, Gunnar Thorstensson, Olle Carlsson, Börje Wångdahl samt de två verkliga veteranerna Karl-Erik Karlsson 90 år samt Tage Svensson 84 år. Dessa herrar var med den aktuella dagen då föreningen bildades 1933.

Källa: BK Wiking BK jubileumsskrift.

Till bortamatcherna anlätades Harry Larsson, Storegården Rackaby, som innehade en lastbil som lätt omgjordes till buss. Under veckan var lastbilsflaket på och vid veckosluten hissades det av och busskarossen på.

Erik Fristedt, hembygdsvetenskap och rektor från Göteborg och bördig från Loo i Långared, berättar här den fantastiska historien om Albert och

Alberts hall

Ur Västgötabygden nr 2 2002

Vad har Långared och London gemensamt? Jo, var sin Albert Hall.

När drottning Victoria ville att hennes makes namn och minne skulle leva kvar i framtiden, fick den stora konsertbyggnaden bära hans namn.

Albert Andersson från byn Loo i Långareds socken ville också att minnet av honom skulle leva vidare långt efter hans död - även om han inte hade tänkt att det skulle bli en hall till hans minne.

Vem var Albert?

Han var son till en storbonde i Loo och född 1863, endast något år efter det att drottning Victorias Albert dog - kanske kom namnet därifrån.

Vår Albert drabbades som liten av polio. Detta kom att inverka på hans kroppsutveckling så han blev liten och puckelryggig. Han fick lida såväl psykiskt som socialt för detta. Ingen i bygden trodde något om krymplingen Albert. Han räknades inte.

Det var inte konstigt att han bar på en stark vilja att ge igen och visa att han kunde lyckas som bonde trots sitt handikapp.

Han lånade därför mycket pengar och köpte loss halva den stora gården från sin far och sina syskon. Detta var i augusti 1891 och det blev den stora nyheten i bygden. Alla talade om detta omöjliga lån som han tog på 25 år och man sade att detta var så otroligt att den dagen lånet var betalt skulle det att ringa i alla Sveriges kyrkor.

Albert lämnade ingen möda ospard och han lyckades med det ingen trodde. När han betalade den sista amorteringen ringde alla Sveriges kyrkklockor. Dock inte bara för Albert, utan det var allmän mobilisering för första världskriget hade brutit ut.

Albert vill bli miljonär

Man kunde tro att han skulle slå sig till ro med detta, men nu hade Albert fått nya tankar i huvudet. Han skulle bli miljonär.

Det fanns inte många sådana i Sverige vid den tiden.

Han fortsatte att arbeta så mycket han nånsin kunde. Han unnade sig inte ens nattvila i den bråda sådd- och skördetiden, utan låg med en sten i handen så att han inte skulle sova mer än några minuter per natt. Vartenda öre skulle sparas, han levde så knapert det nånsin gick och unnade sig ingenting.

När han sålde sin välskötta gård år 1929 räknade han ut att han kunde klara sig på 20 öre om dagen. Till sin stora glädje upptäckte han efter en tid att han klarade sig på 18 öre. Albert gifte sig aldrig. I tjugo år hade han hade en piga som hette Lovisa. Hur hon stod ut är en gåta.

Albert åldrades och bankkontot växte inte så fort som han önskade. Då kom han på att om han testamenterade sina pengar till en fond, så skulle den kunna växa till miljonen efter hans död.

I sitt testamente skrev han att när fonden vuxit till en miljon, så skulle ränteinkomsten årligen utdelas till skattebetalarna i Långareds socken. Eftersom skatterna var det största hindret för honom att nå det hägrande målet, så

Albert Andersson, 1863-1940

var det inte konstigt att han ville att Långaredsborna skulle få betydande hjälp med sina skatter och Albert själv bli prisad och ihågkommen. Testamentet låg klart i flera år, men han dröjde med att underteckna det. Åren gick och Alberts krafter avtog efterhand. I sista stund fick han tag på vittnen och skrev under

testamentet. Det blev dock bara med förnamnet, mer orkade han inte utan gick in i den eviga vilan.

Fonden

Detta var år 1940 och redan i slutet av fyrtioalet insåg Långareds kommun, som förvaltade fonden, att det på grund av de årliga skatterna på fonden, skulle dröja mer än hundra år innan den första utdelningen kunde äga rum. Kammarkollegiet avsåg kommunens begäran om förändring av villkoren för fondens användning.

Kommunen, sedermera Bjärke och Alingsås, och den välkände hembygdsmannen Elof Persson försökte ett par gånger till, men det blev samma negativa svar.

Elof Persson var för övrigt ett av de ovan nämnda vittnena och var under hela sitt liv outtröttlig i att försöka hitta goda ändamål för fonden.

I mitten av nittioalet planerades uppförandet av en samlingshall i samband med tillbyggnad av Långareds skola, en hall avsedd för skola, kultur, fritid och idrott. Hallen hade planerats länge, men det fanns inte tillräckligt med pengar.

Det har alltid varit gott om föreningar i Långaredsbygden. På initiativ av Ingrid Svensson m fl, ställde sig ett trettiotal av dem tillsammans med Alingsås kommun bakom en begäran till Kammarkollegiet att få använda hela kapitalet, som nu vuxit till nästan en halv miljon, som en grundplåt till bygdens samlingshall.

Och nu gick det vägen. Kammarkollegiet beslöt dessutom till och med att hallen skulle heta Albert Hall.

Albert Hall-gruppen, under ledning av bl a Kjell Johansson och Carl-Gustaf Öller, genomförde ett intensivt planeringsarbete.

Efter mycket frivilligt arbete från föreningarna, stora gåvor från privatpersoner och kommunala anslag stod hallen i Långared klar i oktober 2000. Landshövding Göte Bernhardsson invigde och poängterade i sitt tal folkrörelsernas stora betydelse för bygden och ansåg att hallen skulle komma att bli en förenande symbol.

Albert Andersson uppskattar säkert däruppe i sin himmel att det till hans minne blev ett mycket uppskattat och välanvänt mångmiljonbygge av hans miljonärsdrömmar.

Erik Fristedt

Albert Hall

skapad av många till för alla

En bygd behöver något att vara stolt över. Långared har Albert Hall, en idrottshall och samlingsal, en skapelse av bygdens folk. Ingen kan ta äran från långaredsborna för att ha åstadkommit denna imponerande anläggning. Den är gediget byggd på en grund av idealitet, entusiasm, kunskande och framtidstro. Högtidliga ord i våra dagar, men sanna så sanna.

Byggtiden

Den smått otroliga bakgrunden till Albert Hall är beskriven i Erik Fristedts artikel. När sedan alla preludier var klara, när alla tveksamma blivit övertygade och när kommunen gett sin välsignelse i form av ett bidrag om 2.5 miljoner, då satte man igång. Den 16 december 1999 (fjorton dagar före det så omtalade millennieskiftet) gick ett antal föreningar samman och bildade Albert Hallen AB. Varje förening åtog sig att teckna ett visst antal aktier. Det blev 127 stycken a 1.000 kronor totalt 127.000 kronor. Därmed hade man med råge nått det heliga talet 100.000, som är lägsta belopp för ett aktiebolag. En styrelse på sju personer valdes.

Det blev hög fart från början. Redan i augusti 1998 hade Kruse Dahrén Arkitekter AB från Alingsås arbetat fram de första skisserna. En till bygden nyinflyttad arkitekt Anna-Lena Lerander fick uppdraget att färdigställa ritningar och föreslå färgsättning. Den 15 mars år 2000 togs det första spadtaget och den 20 oktober samma år invigdes Albert Hall av landshövding Göte Bernhardsson.

Under byggtiden arbetade 8 grupper med 15 frivilliga i varje. En lördag kunde 50 personer vara i arbete med allt från kvalificerat snickeri till kaffekokning. Det fanns uppgifter för alla. Under juli månad var arbetsplatsen öppen från 7.00 till 21.00. Den som ville kunde använda del av sin semester till arbete på hallen.

Långared är känd för att ha många snickare. Det behövdes, då hela hallen, fränsett taket, är byggd i trä. För arbeten inom rör och ventilation, akustik m m anlätades experter. Allt gick ju inte att klara på frivillig väg.

Så ville bygdens folk ha sin hall

Innan man satte i gång hade den kommitté som föregick styrelsen gått ut och frågat föreningar och hushåll i bygden vad man ville ha hallen till. Bland sporterna stod

badminton högst på dagordningen följt av tennis motionsgymnastik, individuell gymnastik, innebandy och bowling. Flera av dessa önskemål har blivit uppfyllda. Man frågade också vad man ville se uppleva som besökare. Högst på listan stod konserter med all slags musik, sedan följde handboll, innebandy, innefotboll och teater.

Albert Hall i vinterskrud Foto Ingemar Svennered

Det var alltså folkets önskan som uppfylldes när den första konserten gick av stapeln trettondagsafton 2002. De blev Loa Falkman förunnat att bli den förste solisten av format. Tillsammans med Albertkörens ca 80 medlemmar stod han för en bejublad helafton inför en publik på 800 personer. Nu hade arrangörerna (Albert Hallen AB) fått blodad tand. Trettondagsafton 2003 lockade Stefan Ljungkvist och kören 900 besökare. 2004 års konsert hade Johan Stengård, välkänd saxofonist, och sångerskan Stephanie Browning som huvudaktörer. Denna gång fanns ca 1200 på plats. Vilka arrangemang lockar besökare i den storleksordningen?

Vardagen

En av hörnstenarna i Albert Hall årsarbetet med skolan. Långared har dag- och fritidshem integrerad med klasserna 1 - 6. Albert Hall ligger vägg i vägg med skolan. När kommunen beslöt om sitt bidrag fanns ett avtal som sa att skolan skulle disponera själva planen mellan 8.00 - 16.00 måndag till fredag. Då har eleverna sin gymnastik på en stor härlig yta. För detta betalar kommunen en viss årshyra.

Övrig tid är hallen uthyrd 30 timmar per vecka. En stor "kund" är Långareds Bois. Fotbollen är den dominerande verksamheten. På den manliga sidan

finns A- B- och C-lag samt E-laget som består av funktionshindrade. I höstas ordnades en cup för lag med spelare som har denna typ av handikapp. I lag från västkusten deltog. Bois hoppas att cupen ska bli årligen återkommande.

Föreningen har 11 ungdomslag i träning och ett damlag. Förutom fotbollen är mountainbike en stor sport i Långared. På ungdomssidan har man flera utövare som håller svensk elitklass.

Fler och fler upptäcker Albert Halls möjligheter. Holland har haft träningsläger för sitt innebandybylag. Lextorp från Gråbo har tränat sina fotbollsspelare på den elupplysta sandplanen och inne i hallen. Västra Frölunda kommer till Långared under våren. Alingsås HK har utnyttjat hallen för sin potatiscup och Alingsås ungdomsallians för sin kycklingcup. Många företag hyr hallen för möten och andra arrangemang.

Insidan

Albert Hall kan liknas vid ett uteränghus. Innanför huvudentrén finns till höger en kafédel, vackert inredd med stolar och bord. Till vänster finns en fortsättning på kaféet, kapprum, toaletter och ett litet kontor. Ett räcke skiljer kafédelen från de trappliknande åskådarplatserna. Det viktigaste av allt själva planen har de nationella måtten 40 x 20 m. Hela ytan är ca 43 x 23 m. Ett virrvarr av raka och böjda linjer visar att man kan utöva bra många inomhussporter.

Läktarplatser och del av kaféet

Foto Ingemar Svennered

På långsidan mot sjön finns goda förrådsutrymmen. Det var något man lärde vid studiebesök av olika sporthallar, att man ofta snålat på dessa ytor.

Trä är det material som genomgående

har använts. Det gör hallen ljus och luftig. Fönster i norra hörnet ger ögonkontakt med sjön Anten, ett exempel på omsorg in i minsta detalj.

Efter hallens start har man skaffat mattor, som används för att inte skada golvet vid konserter och liknande arrangemang. 600 stolar och 50 bord har köpts in. Vid behov kan en skapligt stor scen plockas fram. Hallen är färdig för en mångsidig användning.

Sponsorer

På en vägg till vänster om entrén har varje sponsor en skylt. Ett 70-tal företag har tillsammans präjsat 1.6 milj. Huvudsponsor är Sparbanken Alingsås,

vars logotype även pryder ena långsidan av hallen.

Här tränas med huvudet på skaft

Foto Ingemar Svennered

Röster om Albert Hall.

Kjell Johansson, ordförande i Albert Hallen AB: "Det går att göra mycket mer än man tror, om man bara hjälps åt."

Carl-Martin Björkkvist, Vänersborg (född i Långared): "En av de finaste anläggningar jag har sett. Den är vacker och praktisk att använda. Tillkomsten är enastående med allt det arbete som utförts på frivillig väg. Det är svårt att finna ord att beskriva Albert Hall. Den måste ses."

Carl Erik Johnsson, Borås, ordförande i Västergötlands Idrottshistoriska Sällskap: "Jag fick tillfälle att besöka Albert Hall, genom att vår son deltog i en handbollscup. Jag blev imponerad. Det är en fantastisk anläggning, ljus och vacker. Man blir glad, så fort man kommer innanför entrén. Ungdomen i Långared är att gratulera."

Av Roland Antehag

Målvakt i Långareds Bois 1948-1951
ordförande i Bjärke hembygdsförening

Mobiliseringen den 11/4-20/9 1940

Gösta Lydén markerar och Harry Snell klistrar

Bröderna Pettersen brottas. Knut Vann!

730 Pettersen är dömd till Arkebusering. Eld!

Tidsdokument och glimtar från Dalsjöfors Gymnastik & Idrottsförening under gångna tider

År 1925 bildades Dalsjöfors IF, som föreningen hette fram till år 1932, då namnet ändrades till Dalsjöfors Gymnastik & Idrottsförening. Detta innebär att 75-årsjubileumet redan är passerat med god marginal och avfirats med värdighet!

Genom att belysa friidrotten i olika skeenden under årens lopp återfinner man noteringar om att redan år 1927 avhölls de första klubbmästerskapen under primitiva förhållanden på en utsedd grusplan intill den gamla folkskolan i Tummarp.

Några år framåt i tiden kunde en ny efterlängtat idrottsplats invigas, nämligen Gårdavallen, som blev färdigbyggd 1934. Detta blev en ändamålsenlig idrottsanläggning för dåtidens förhållanden, som i sin tur gjorde att de olika grenarna kunde bedrivas på ett mera rationellt sätt och efter ett mera modernt mönster av teknik och redskap.

Friidrotten i samhället Dalsjöfors har under gångna tider liksom många andra idrotter haft både toppar och dalar att motstå. Detta finns det klara belegg för. Med lite distans och stora kliv tillbaka genom åren skall jag försöka ge mig på att skildra vissa delar och händelser från friidrottens verksamhet. Övriga idrottsgrenar finns ju daterat och omskrivet i andra sammanhang. Därför begränsar jag mig till att plocka ut vissa händelser och värdefulla noteringar som finns dokumenterat.

Gårdavallens tillkomst var den injektion, som satte fart på både fotbollen och friidrotten, som sedan kom att blomma ut för fullt.

”Dalsjöfors runt” var en händelserik tävling för 8-mannalag som arrangerades från år 1937 fram till 1943 med många utombyslag i ”fajten”. Stora åskådardel kunde med glädje bevittna löparnas framfart på gator och vägar genom samhället.

Terränglöpning efter snitslade banor i den kuperade terrängen var en annan gren som lockade att ställa upp i. Ymer Terräng - Wikingen Terräng - Tvärreds Terräng - Kindsmästerskap var populära banor att tävla på.

”3-vassa sprinter” var en beteckning som man satte på Gösta Hermansson, Sven Larsson och Åke Johansson, då samtliga mannar presterat tiden 10,9 sek i löpning 100 meter.

”En unik händelse” var Kindsmästerskapen i Svenljunga år

1943 på Högvalla idrottsplats, där mästerskapstitlarna skulle avgöras.

Dalsjöforskillarna hade bestämt sig för att ta hem ”rubbet”, men så blev det knappast. Men en fin värdemätare på vad kämparglädje kan betyda, och ett oförlömligt minne, kunde alla se tillbaka på då de lade beslag på hela 8 mästerskapstitlar utav 12 stycken!

Någon prestationsångest behövde inte killarna tänka på under hemresan!

Klubbmatcher

Värdefulla klubbmatcher mot andra idrottsklubbar har utkämpats i en lång rad med många deltagare av diskuskastare, hoppare, kulstötare och löpare med goda resultat och slutseger i de flesta.

Fina motståndare har varit Hakarpspojarna från Husqvama, Herrljung IF, Boråskamraternas IF, 1K Ymer, Trollhättans IF, Rydboholms IF, Kinna IF och Boråspolisens Golf.

I teknikgrenarna har man gott minne av Henry ”Jaggen” Andersson - kula och diskus, Gunnar Holmstrand i höjdhopp, Helmuth Kaulich i spjutkastning, Isse Sehlin i längd och trestegs hopp, Gillis Andersson i diskus, Sven-Ola Torin, allround i flera grenar, Åke Pettersson och Bertil Gustavsson i kula och diskus, Tore Selin i löpoch kastgrenar.

Damidrottare

Man får ej heller förglömma de damidrottare som fanns. För att framställa några i denna krets minns man väl Mariann Larsson, som blev DM-mästare på 200 meter, Doris Fager (Matzon) - löpning och längdhopp, Gurli och Anna-Lisa Sehlin, Greta Svenningsson, Sonja och Margit Sehlin. Alla de fem sistnämnda har varit med om att vinna den s.k. ”Heimdalsstafetten” för Sveriges N.T.O. under olika år.

Det stora uppsvinget

Det stora uppsvinget för friidrotten kom under 40-talet. Därifrån kan man se på väldokumenterade uppnådda resultat under dessa glansdagar. En stor deli våra framgångar under många år måste tillskrivas de båda rikstränarna A.W

Kriegsman från USA samt Asbjörn Jansgård från Norge, som under olika perioder verkade i Borås såsom instruktörer och höll föreläsningar om teknik och träning. Detta var intressant och lärorikt för ett gäng Dalsjöfors idrottare som både fick teori och praktiska övningar till livs

Tekniken med s.k. ”Amerikanska växlingar” var nyheten som vi fick inpräntat av instruktören och tränaren Asbjörn Jansgård för stafettlöping bl a 4 x 100 meter. Den tekniken skördade vi sedan stora framgångar med när vi tävlade.

Nymodigheten med startblock var något nytt som vi försökte oss på vid starter på 100 och 200 meter. Tillverkningen av dessa tråklossar lyckades vi utverka på Almedahls Snickareverkstad, men oj vad det blev tungt i väskan med dessa klossar och sprintar att bära på till tävlingarna.

Individuella distriktsmästare.

På 100 meter har det varit Gösta Hermansson som även blev svensk polismästare året 1944. Sven Larsson blev distriktsmästare år 1946.

Långdistans

En särklassig långdistanslöpare på elitnivå i terräng och landsvägslöpp var Donald Rydh, en kille med äkta ”Västgöta

FlerfaIdia distriktsmästare i stafett 4 x 100 meter
Gösta Hermansson, Åke Johansson, Walle Hermansson, Isse Sehlin

sicus”.

Karl-Erik Matzon var även han en man med fina meriter av hög klass. allround i flera grenar, en gentleman inom idrottens kretsar. Karl-Erik Johansson - en stillöpare på bana och i terräng. Olof Fråhn, den oförbrännelige långlöparen med gajst och humor. Agnar Larsson och Harry Andersson pålitliga och plikttrogna.

Lite axnlock ur meritlistorna

År 1944 blev Gösta Hermansson svensk polismästare på 100 meter.

År 1945 tilldelades Åke Johanson ett idrottsstipendium för "lovande sprinter". En veckas fri vistelse på Karlhyttans Turiststation. Donator var legendariske sportchefen på Idrottsbladet Torsten "TT" Tegner.

År 1946 blev Sven Larsson distriktsmästare på 100 meter.

År 1968 och 1970 segrade Donald Rydh i DM för maraton

År 1942, 1943, 1949 segrade Dalsjöforslaget genom att vinna "Heimdals Stafetten" för Sveriges NTO!

År 1947 Dalsjöfors "sprintergerde" slog stafettrekord två gånger på DM-tävlingar 4 x 200 meter på Gårdavallen. Tiden 1,33 blank. För den bedriften stod Gösta Hermansson, Åke Johansson, Walle Hermansson och Isse Sehlin.

Höjdpunkter på elitnivå

Den rubriken kan man med klara bevis sätta på "Sprintergerdet" från Dalsjöfors Golf som sensationellt belade andra platsen på svenska mästerskapen på Slottskogsvallen i Göteborg år 1946. I stafett 4 x 100 m noterades tiden till 43,2 sek som dessutom blev uppsatt som nytt rekord för Västergötland. Stafettlaget bestod av Isse Sehlin, Åke Johanson, Walle Hermansson och Sven Larsson.

Det andra svenska mästerskapet som Dalsjöforslaget deltagit i var i Norrköping år 1945 då de tangerade DM-rekordet på 44,0 sek. Då blev det en hedrande

6:e placering. Samma stafettlag som ovanstående svarade för den bedriften.

Det tredje svenska mästerskapet i stafett 4 x 100 meter avgjordes i Örebro år 1944. Då blev Dalsjöforslaget utslaget i försökstävlingen, men uppnådde ändå den goda tiden på 44,3 sek. Laget bestod av Isse Sehlin, Åke Johansson, Walle och Gösta Hermansson.

Inom distriktsmästerskapen för Västergötland i stafetter kan man uppvisa en lång svit med idel segrar under 40-talet i stafetter 4 x 100 meter.

Nya distriktsrekord sattes under följande år:

1943 Tid 44,1 sek

1945 Tid 44,0 sek

1946 Tid 43,2 sek

Antalet erövrade första placeringar i DM på 4 x 100 meter är följande.

1942 på Ryavallen i Borås Tid 45,4 sek

1943 i Falköping Tid 44,1 sek

1944 i Skövde Tid 44,6 sek

1945 i Lidköping Tid 44,0 sek

1946 i Skövde Tid 44,5 sek

1949 i Skövde Tid 45,0 sek

De mest anlitade löpare som ingått i laget vid dessa tillfällen är Isse Sehlin, Åke Johansson, Walle Hermansson, Gösta Hermansson samt Sven Larsson.

Distriktsmästerskapen 4x200 meter

Segerraden i distriktsmästerskapen på 4 x 200 meter är följande:

År 1945 i Falköping Tid 1.34,8 sek

Lag: Isse Sehlin-Åke Johansson-Sven Larsson-Gösta Hermansson

Stafettlaget till "Borås runt" år 1938

Bakre raden från vänster: Paul Andersson, Karl-Erik Johansson, Tore Sehlin, Isse Sehlin, Gösta Hermansson, Conny Ekelund, Åke Johanson, Arvid Hilding

Främre raden från vänster: Olof Från, Agnar Larsson, Göte Sandberg Harry Andersson

År 1946 i Vänersborg Tid 1.35,4 sek Lag: Walle Hermansson-Sven Larsson-Åke Johansson-Gösta Hermansson

År 1947 på Gårdavallen i Dalsjöfors Tid 1.33,0 sek

Lag: Isse Sehlin- Gösta Hermansson- Åke Johansson Walle Hermansson

År 1948 i Borås Tid 1.30,8 sek nytt distriktsrekord Lag: Sven Larsson, Isse Sehlin, Lars Hermansson och Walle Hermansson.

Ovanstående insatser vittnar om en god styrka, fin lagmoral, och en stor PR-glädje från dessa idrottskillar i det lilla samhället Dalsjöfors.

En idrottstripp till Finland

År 1945 blev det för Dalsjöfors NTO:s stronga löpargarde en prima överraskning som väckte stort intresse i Dalsjöfors då

stafettlaget fick en inbjudan från Finlands motsvarande organisation om att tävla i en landskamp på Björneborgs stadion den 17 juni 1945.

Dalsjöforslöpare som fick äran att representera Sveriges NTO var följande män: Gösta Hermansson, Sven Larsson, Åke Johanson, Isse Sehlin och Walle Hermansson. Lagledare var Erik Berglund Gävle. Sponsorer till resan var NTO, Föreningen Heimdal och Almedahls AB.

De högt ställda förväntningarna kunde infrias med segrar både i svensk stafett på 1000 meter. genom laguppställningen Isse Sehlin, Gösta Hermansson. Sven Larsson, Åke Johansson. Segrartid 2.12, 4 sek.

En vacker seger blev det även i stafetten 4 x 100 meter. Laguppställningen var Isse Sehlin, Åke Johansson, Gösta Hermansson, Sven Larsson.

Segrartid 45,0 sek.

I individuella tävlingar blev det en trippelseger för svenskarna på 100 meter genom Sven Larsson, Gösta Hermansson och Åke Johansson.

I längdhopp blev det en andra placering för Gösta Hermansson

Detta var en äventyrlig idrottsresa med ett otroligt gott slut där vi skapade fina relationer med våra finska idrottsvänner och med en briljant lagledare i Erik Berglund Gävle.

Faktaredovisning

I gott minne har jag försökt göra denna sammanställning om friidrotten i Dalsjöfors genom många år. Men jag måste även till sist konstatera vilken lång svacka eller vågdal som denna idrott i Dalsjöfors liksom på andra platser befunnit sig i. Lite dystert i sinnet blev man när man fick veta att löparbanorna på Gårdavallen är igensådda. Den tekniska utvecklingen och motorismens genomslag, samhällsförändringar i stort har naturligtvis varit bidragande orsaker. Detta är man inte ovetande om.

Slutord

Minnen skall berättas innan det är för sent! Dessutom hyllar jag motionen som ger både styrka, trivsel och glädje!

Tro mig!

Åke Johansson

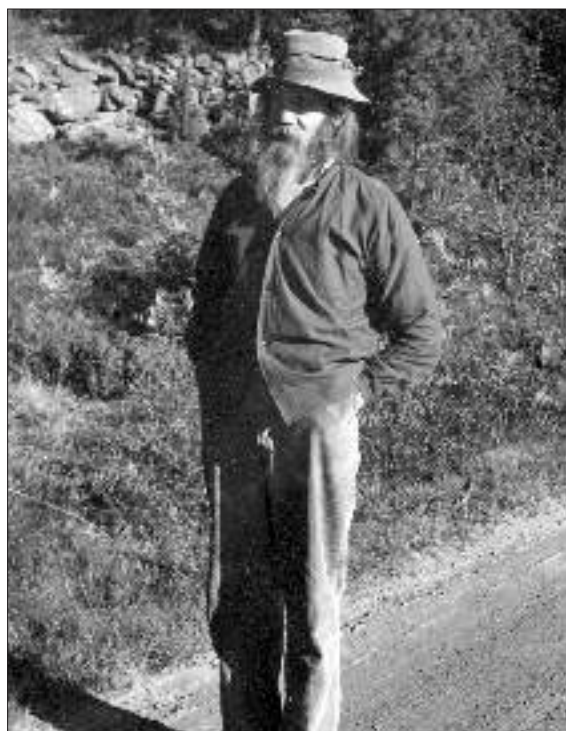

DEN GAMLES SYN PÅ IDROTTE

Dä va rolitt mä idrôtta när en va onger.
En spjärna bôll, skala, åkte skider å orentera.
En träffa pøjka, slet å tävvla, iblann vann en.
Farsan sa la att dä va fånit,
men morsan höll mä en, kanveta.
Så dä va te fortsätta te en nästan ble för gammel.
Inte kôsta dä nôtt, direkt,heller.
Årsavgefta förståss, två kronor på den tia.
A så ett par blåa gymnastiskkor för ett par kronor.
Kôrtbôxera sydde morsan.

En töckte dä va rolitt, å pokaler feck en ju.
Dum va granna, välditt granna,
men inte tänkte en på va dum va värda.
Morsan töckte nog dä va rolitt när en feck pris,
men ho sa alldri nônting, va ja minns.
farsan sa la nôtt gång att dä va sportfåna
sum höll på å skala å åbåka säj.
En tänkte alldri på den tia på
um de skulle ”gå runt”.
Va ä dä förresten?
Eller um föreninga skulle tjåna så eller så möcke
på um en gjorde ett mål nere i Hindås
eller i Töllesjö eller i Sandare.
En va ju mä för att lagledarn sa te en
å för att dä va rolitt också.

Inte tänkte en på pång.
Nu för tia tänker di ju bara på pång,
å pratar, å skriver i tinninga um
ekonomi, bidrag, avgefter, utrustning,
reser å fan vet allt.
A da rolitt dä.
Va dä meninga ma idrôtta?
Va dä inte för att dä va bra för en?
En feck lära sig hålla ihop, kämpa
å hur en skulle gôra när en feck pris.
Å inte va en sjuker heller. Dä ä dum nuförtia.
Stackars di onge,
sum inte feck va ma å idrôtta, när dä va rolitt
å när inte allting geck ut på å tjåna pång.
Nu för tia ä dä nog sum farsan sa i alla fall.
Skråen att han feck rätt.

JAG ÄR GAMMAL, NÄSTAN HUNDRA

Jag är gammal, nästan hundra,
mina barn har börjat undra
om de aldrig skall få njuta av sitt arv.
Kanske mannen med sin lie
glömt att i jag är nittionio
eler också har han missat med mig slarv.

Från kommunen kom en folder,
där man frågar om min ålder
och vill veta hur jag tillbringar min dag.
Man vill få mig att berätta
vilken hjälp som är den rätta
de tror säkert att en gammal man är svag.

Och visst glöms en massa fakta
och jag rör mig ganska sakta.
Men i sinnet är jag fortfarande ung.
Ännu gillar jag att dansa och kring sköna damer svansa.
Det är bara synd att kroppen känns så tung.

Sedan ringer telefonen
När jag svarar är det sonen
som beklagar att han ej kan komma hit.
Kanske tycker han det räcker
med att hemsjukvården täcker
mitt behov utav en vänskaplig visit.

Men de skriker i mitt öra,
de tror inte jag kan höra.
Man behandlar mig som vore jag ett barn
De tror att gamla blivit efter och behöver terapeuter
som kan lära oss brodera med ett garn.

Men jag tog en kurs i data. Där träffa jag Beata.
Vi gifter oss på lördag klockan tre.
Vi är skinnorra och magra men vi hoppas på Viagra,
så att bröllopsnatten kan bli en succé.

Okänd
Sekreterare i Alingsås Idrottshistoriska Sällskap

Jubileumskaveln runt Borås en succé i allt

Ymer och Klippan snabbast på hårda och krävande banor

ELFSBORGS ORIENTERINGSSEKTIONS jubileumsbudkavel I orientering blev en strålande succé från upptakten vid startplatsen uppe vid Björkängsplanen och till slutmålet vid Erklundsskolan. Fem bansträckningar av allra förnämsta märke hade då avverkats med Inte mindre än 38 kontroller och fyra växlingsplatser. Tävlingsmaskineriet hade också förlöpt utan allra minsta gnissel, varje kugge i den väldiga funktionärstaben hade klarat sin funktion på yppersta sätt. En strålande ljuv majdag bidrog på sitt sätt att ge den väldiga tävlingen en särpräglad glans och den skira grönskan på Rya åsar tecknade sig som en obeskrivlig vacker fond I tävlingens slutskede.

Tävlingskampen blev hektisk och hård och stod som en bjärt kontrast till det lugnt flytande arrangemanget. Spänningen i fighten mellan de över 500 deltagarna mattades aldrig. Från första steget vid startplatsen tills det femte mannen i laget spurtade in under målskyonet var intensiv, hård och ärlig, som det anstår provade skogsmän. I huvudtävlingen blev det de sympatiska grabbarna från otroligt jämna Klippans GK, som drog längsta strået om segern, men först på tävlingens allra sista kontroller var kämpaleken avgjord. Skåningarnas slutseger blev dock hur klar som helst. Hela kvarten hade de tillgodo på Kinna IF och ytterligare 4 min. till trean OK Kullingshof.

Banläggarkvartetten

Elof och Tore Jägerström, Nils Birgersson och Holger Landeback hade på ett alldeles charmant sätt flätat ihop de fem sträckorna, vilka var för sig bjöd på banor av rent mästarmärke. Ja, både första och sista sträckan som var de längsta, kan betecknas som rena SM-stråk. Särskilt då sista, vilken nog får anses vara minst lika "skarp" som den bana som användes vid Nordiska landskampen 1946 i delvis samma terrängavschnitt.

Starten

skedde på en liten höjd strax norr om Björkäng och de i första paret startande Valter Nellgren, Ymer lag 1, och Tage Edman, Elfsborg, satte redan från början

högsta speed. Båda känner markerna där utan och innan och de etablerade en hart när otrolig framfart genom att avverka de 11,4 km. med inte mindre än 8 kontrollskärmar på 1,27,42, vilket var 10 min. bättre ä vad något utombyslag gjorde, men de bästa topptiderna som Stig Karlsson, Orinto, och Pontus Karlsson, Mullsjö, presterade resp. 1. 37,55 och 1.38,06 får ur neutral synvinkel sett betecknas som utomordentligt fina. Terrängen där sträckan drog fram var verkligt svårsprungen med kolossala höjdskillnader väster om Tosserydsjöarna och efter vändpunkten ovan Hjältagården, den sydliga riktningen över Hökåsen ned mot Klämna och den därpå vikande kursen mot öster, förbi Brämhults kyrka och ned till växeln vid Kronäng. Lagen startade tre och tre per min. på inledningssträckan och sedan skedde tidsutjämning vid växeln, så att tävlingen därefter var inne i normala gångor.

Andra sträckan

som endast mätte 6,7 -km. med 6 kontroller drog fram i de höglanta markerna från Kronäng med sydlig och västlig kurs ned till Slättholmen. Bengt Ottosson förde fram Ymer yttrigare och hade en tidsledning på 21 min. före Klippan, vars Torsten Johansson gjort en stark framryckning från lagets 14:e plats

Vacker bild från tredje växeln vid Transås. Flimmerhultssjön i bakgrunden.

vid första växeln. Kinna hade genom Sixten Eisén gått upp ett pinnhål till trea före Mullsjö, som följdes av de båda IFK-lagen lag 3 och 2. På fjärde plats i huvudtävlingen låg Kullingshof, där

David Andersson gått fint på sin sträcka.

Vid Transås

stod nästa avlösare och väntade. Innan dess skulle en slinga av 8,6 km. och 6 skärmar avverkas av tredje sträckans män. Delvis hårda bud över höjderna

Liss Persson IK Ymer går ut som ledare på fjärde sträckan

kring Hårsåsen och Stuvared och förrådiskt villsam i "gyttret" norr om gamla kindsbanan. Alltnog, Ymer genom Bengt Karlsson, tjänstgjorde fortfarande som förelöpare åt fältet och växlade drygt 13 min. före Klippan, som höll sin ledande position, men hotades starkt av Kullingshof, då Karl Erik Svensson - en verklig budkavlehaj - ryckt fram vårgårdaklubben till tredje plats före Fritsla, som överraskade med att ligga fyra. Elfsborgs etta hade trillat tillbaka kraftigt vid andra växeln, men Bengt Axelsson gjorde nu en hård framryckning till femma och blev också sträcksegrare. Kanna följde sedan före Ymers lag 2 med Bertil Jehander som kavelförare.

Dryga milen

mätta näst sista sträckan med 9 skärmar från Flimmeshult ned mot Dalen åter upp till Kranehult och över Viskan för att dra genom Funningen, söder om Halasjön upp mot Viared och ned till växeln vid Östergården vid Göteborgsvägen. Omarkerade stigar och bebyggelse satte löparna på svåra prov även om terrängen var den kanske

lättaste på de fem sträckorna. Ymers Liss Persson fortfarande främst växeln, men försprånget hade krymt till knappa två minuter före Klippan, som alltjämt höll ledningen i sin klass, men Erik Frisk hade

knappt in något och kullingshofarna var endast 16 sek. efter. Det var sedan ett hopp på 17 min. innan Kinna IF kom in och ytterligare 19 min, till femte lag, som var Ulricehamns IF. IFK, Borås, lag 2, följde 2 sek. senare och 14 sek. därefter Elfsborg.

Slutstriden

kom alltså att stå mellan Klippan och Kullingshof, men mycket kunde hända på den 12,5 km. långa och mycket krävande avslutningssträckan, som redan till första skärmen inleddes med en långkörare på tre km. tvärs de väldiga ravinerna mellan Ramnaslätt och Bäckäng. En kortare nordvästgir förbi Dragås följdes av en sugande bit upp till Stockhult och därefter i den hårdkuperade terrängen uppe på Rya åsar ned till hjödplatån och via en provisorisk bro över Viskan fram till det flaggprydda målet bakom Erikslundsskolan.

Bengt Sabel var inte sämre än sina lagkamrater, utan höll Ymers försprång in i mål. Slutmannen i huvudtävlingen lät emellertid vänta på sig. Elving Johansson i Klippan hade ett tag varit

förbi Sabel, men missade svåra näst sista kontrollen - ett omarkerat berg i dagen - och samma gjorde Ulf Sjögren i Kullingshof. Skåningen var dock den

*Ymers segrande lag i "Boräsklassen".
Stående: Bengt Ottosson, Bengt Sabel, Liss Persson
Knästående: Valter Nellgren och Bengt Karlsson*

snabbaste med att reparera tabben och livligt påhejad av den 2.000-hövdade publiken kunde Elving Johansson löpa in som säker segrare i jubileumskaveln.

Kinnas Gösta Lindberg ryckte fram ett steg och placerade laget på andra plats, medan Kullingshof fick nöja sig med tredjeplatsen. Alingsås följde sedan före Skogsvandrarna, vars Ove Gustafsson - välkänd landslagsman och osviklig budkavelöpare - gjort ett fantastiskt granat lopp och gått upp från 18:de plats vid sista växeln till femma i mål. Klippan överraskade sedan med att få in sitt andralag på sjätte plats före OK Frisene, Mullsjö och Bredared, där Hasse Johansson på slutsträckan gått mycket fint.

Prisutdelningen

efter tävlingen förrättade elfsborgsordföranden Knut Gadd, men innan dess hade han tackat samtliga deltagare för att de så mangrant hörsammat kallelsen och ställt upp i tävlingen. Samtliga fullföljande lag erhölet ett vackert diplom. Som slutvinjett tackade Klippans K. Rosenkvist för en lyckad tävling och harangerade Elfsborg och dess orienteringssektion med ett fyrfaldigt leve.

Esspe

Kring Elfsborgskaveln:

Ström av omkastningar

Det är inte en mans verk att kunna genomföra en sådan stortävling som Elfsborgskaveln. Det fordras många och kunniga medarbetare på varje post, och i de fall inte klubbens egna räcker till, så ställde sig många av stadens övriga funktionärer till förfogande. Orienteringssporten präglas av en enastående samarbetsförmåga och några som helst stridigheter existerar inte. Alla arbetar för en enda sak - orienteringens bästa.

En budkavletävling är kanske mer än någon annan tävlingsidrott fylld av spänning och ovisshet. Det kan bli väldiga omkastningar mellan lagen. En del går framåt och andra faller tillbaka, men i just detta, det ovissa, ligger nog en stor del av tjusningen.

Utan att tävlingsklasserna delats på kan man kanske få bästa exemplet härpå om man

studerar nedan stående tabell för några av de främsta lagen.

Växel	1	2	3	4	Mål
Ymer	2	1	1	1	1
Klippan	14	2	2	2	2
Kinna	4	3	6	4	3
Alingsås	20	30	13	10	4
Skogsvandr.	6	26	24	18	5
IFK Borås	61	70	43	11	6
Elfsborg	1	15	5	7	7
IFK Borås11	10	6	15	6	8
Klippan II	38	39	14	9	9
OK Frisene	48	18	25	16	10
Mullsjö	4	4	35	21	11
Bredared	46	21	56	31	12
Gällstad	51	31	21	12	13
IFK Borås111	8	5	9	22	14
Sjömarken	58	42	38	35	15

Först framåt halvtiotiden på söndagskvällen kunde tävlingsledningen packa ihop, då var alla lag lyckligt och väl i mål, sträcktider och prislister pryddligt

duplicerade. Överledarna Tore Johansson och Holger Landeback kunde känna sig belåtna med sin stab - allt hade klaffat.

Bengt Sabel, Ymers slutman, pustrar ut efter målgång

Idrottshistoriska Sällskap & föreningar i Västergötland

Information och inbjudan till till en spännande och intressant utflykt. Alla de idrottshistoriska sällskapen/föreningarna och museerna i Sverige har i dagarna fått en inbjudan till Värmland.

Vi Westgötar går nu ett steg längre, vi sänder genom vår **nya tidning** Westgötarna Idrottshistoria ut denna inbjudan med all dess information till alla våra 2200 medlemmar.

Tidsplan, förläggning och pris för Westgötarnas Värmlandsresa den 11-12 sept. 2004:

Avresa fr. Kinna kl. 06.00 över Borås-Vårgårda och E20 genom Västergötland.

Ankomst Karlstad 9.30.

Vi har förhandsbokat en 64 platsers **Dubbeldäckare** genom Marks Limousineservic för att åka bekvämt.

Vi har även bokat 50 logiplatser med möjlighet till fler i förläggning på STF:s vandrarhem i Karlstad.

Priset per person inkl. resa, logi, mat och underhållning enl. program (se nästa sida) endast 900:-

Föreningarna & sällskapen bör utse ett ombud fr. varje organisation till stämman. Till denna resa skall inte enbart styrelseledamöter känna sig kallade utan inbjudan vänder sig naturligtvis till intresserade medlemmar. Förläggningen sker i flerbäddrum och nog bör vi väl kunna fylla ett rum med damer!

Anmälan kan insändas per post till Westgöta Idrottshistoriska Sällskap, Box 554, 503 14 Borås eller med epost. bis@bihs.se.

Information tel. 033 35 39 39 el. 0706 81 21 16.

Anmälan som är bindande skall vara oss tillhanda senast den 12 augusti.

Idrottshistoriska Riksförbundet ”IHRF” för Idrottshistoriska sällskap, föreningar & museer inom Sverige.

Interimsstyrelsens fortsätter arbetet fram mot bildandemötet i Värmland.

Carl-Erik Johnsson och Olof Toftby har utarbetat förslaget till grunddokument som vid tele. sammanträde den 31 mars kl. 20.00 fastställdes. Grunddokumentet utsändes till ledamöterna samt alla föreningar och sällskap. Ledamöterna i interimstyrelsen svarar därefter för kontakten med föreningar / sällskap enligt fastställd lista.

Grunddokument för ”IHRF”

IHRF: s organisation och dess arbetsuppgifter:

- IHRF skall vara en fristående organisation.
- Skall tillsammans med RF, SF & DF arbeta med det idrottshistoriska arvet.
- Utveckla idrottshistoriska arbetssätt/metoder i Sverige.
- Utbilda IHRS medlemsorganisationer.
- Skapa idrottshistoriskt intresse i Sverige.
- Skaffa rikstäckande samarbetspartners för att bl.a. lösa ekonomifrågor.
- Anordna gemensamma Sverige konferenser.
- Informationsspridning via bl.a. hemsida.
- Utarbeta gemensam idékatalog.

Tidplan för ”IHRF”

- Bildandemöte i samband med SVIF-konferensen i Värmland den 11-12 september 2004.
- Årsmöte vartannat år i anslutning till konferens.
- IHRF framtida arrangör av konferensen tillsammans med av årsmötet utsedd lokal arrangör, (ev. partners).

Till alla idrottshistoriskt intresserade!

Vid den idrottshistoriska rikskonferensen på Bosön den 7-8 september 2002 utsågs Värmlands Idrottshistoriska Sällskap (VIS) att bli arrangör för den idrotts- historiska rikskonferensen 2004.

VIS inbjuder nu alla idrottshistoriskt intresserade till Idrottshistoriska rikskonferensen 2004 i Karlstad den 11-12 september.

Vi har bearbetat vårt tidigare utsända preliminära program så att söndagsprogrammet blir mera innehållsrikt. Underhandskontakt har tagits med Olof Toftby i den interimsgrupp som utsågs på Bosön för två år sedan. Gruppen avser att föreslå att en ny riksorganisation "Idrottshistoriska Riksförbundet för Idrottshistoriska sällskap, föreningar & museer inom Sverige" bildas under Karlstadskonferensen.

Idrottshistorisk rikskonferens i Karlstad den 11-12 september 2004

Arrangör: Värmlands Idrottshistoriska Sällskap i samarbete med Värmlands Museum

Lokal: Den 11 september: Värmlands Museum
Den 12 september: Degerfors fotbollsmuseum och Löfbergs Lila Arena

PROGRAM

Lördag 11 september

- 09.00- Registrering och kaffe
- 10.00 Konferensen invigs
- 10.15 Allt praktiskt klaras ut
- 10.30 Alf Davidsson "Hur Värmlands Idrottshistoriska Sällskap tänker och arbetar"
- 11.00 Paus
- 11.15 Kjell Fredriksson "Vad är idrottshistoria? –inriktning, arbetsformer och prioriteringar". Hearing med olika resurspersoner utifrån en i förväg presenterad diskussionspromemoria
- 12.00 Lunch
- 13.15 "Goda exempel" Deltagarna ges tillfälle att berätta om sin verksamhet (förhandsanmälda inlägg, 5-10 minuter per inlägg)
Moderator: Rolf Bylund
- 14.00 Läns museernas, folkrörelsearkivens och hembygdsföreningarnas roll i det idrottshistoriska arbetet.
Moderator: Kjell Fredriksson
- 14.45 Kaffe
- 15.15 Idrottshistoriskt arbete i framtiden. Ny teknik (internet, video, multimedia etc)
- 15.45 Bildande av Idrottshistoriska Riksförbundet för idrottshistoriska sällskap & föreningar och museer i Sverige
- 17.00 Avslutning
- 18.30- Mingel
- 19.30 Middag. Underhållning: Björn Sandborgh

Söndag 12 september

- Prick**
- 08.30** Avfärd med buss från Värmlands museum. Under resan berättar Erik Bengtson om sin bok "Heja röda vita laget" och Degerfors fotbollshistoria
- 09.30 Ankomst till Degerfors och välkomstkaffe
- 10.00 Studiebesök på Degerfors fotbollsmuseum
- 11.00 Avfärd med buss till Karlstad
- 12.00 Lunch på Scandic Klarälven
- 13.00 Avfärd med buss till Löfbergs Lila Arena
- 13.15 Lars Glennert, VD i FBK, visar Arenan och berättar om FBK
- 14.15 Kaffe
- 14.30 Anders Borgström berättar om IF Götas 100-åriga historia
- 15.15 Återresa med buss till Karlstads centrum, där programmet är slut
Programvärd den 12 september: Bertil Ackerot

Konferensavgiften för hela programmet och alla måltider är 650 kronor, som inbetalas samtidigt med anmälan till pg 93 50 19-0, betalningsmottagare Värmlands Idrottshistoriska Sällskap. Vid avbokning före den 1 september återbetalas halva konferensavgiften.

Till lördagens program t o m kl. 17.00 säljs dagkort till ett pris av 250 kronor, som inbetalas enligt ovan. Dagkortet berättigar till lunch och 2 kaffe. Konferenshandlingar kommer att utsändas den 1 september.

Frågor om konferensen besvaras av: Alf Davidsson, 0573-770067
Bertil Ackerot, 054-560272
Kjell Fredriksson, 054-189238

Välkommen till Karlstad och Värmland och till, som vi hoppas, två givande konferensdagar!

Sveriges första rikssportfält byggdes i Borås 1941

Journalistartiklar ur Artas klippböcker

SAXAR UR BT DEN 30 JULI 1933.
BERÄTTELSE OM IDROTTSTRUSTEN
(TRUSTEN). TÄVLINGS-KOMMITTÉN INOM
FÖRENINGEN FÖR IDROTTENS FRÄMJANDE.

DEN UNGE IDROTTSLEDAREN "ARTA".

Det händer ibland att en människa livet igenom förbliver sina ideal trogen. Att Borås gode Idrottsledare "Arta" tillhör dem det kan undertecknad och flera till med stolthet glädja sig åt. "Arta" eller Arthur Andersson, den gamle skaragossen, visade redan under sin tidigaste barndom stort intresse för idrotten. Trots att han var "pese", vilket är detsamma som studiosus vid läroverket i Skara, fann han sin höga titel förenlig med att knyta vänskapsband med stadens s. k. "snasker", på den tiden – sett från en peses horisont – detsamma som pöbel eller pack. Den lille tioårige idrottsentusiasterna från läroverket hoppade över samhällsskranket, ty han hade väl reda på att på andra sidan hos snaskerna behövdes det lite extra påfösning, lite bättre stil på kropparna. Redan förut visste han att gatans gossar inom sina leder räknade många kraftpojkar, vilka i otaliga slagsmål med sina dödsfiender pesarna visat prov på mannamod. Materialet var alltså gott, viljorna starka, men pojkarna borde samla sig till ädlare uppgifter än att slå tänderna ur munnars gap, fläcka upp dyrbara kostymer och vrida näsor på sned.

En vacker dag infann sig den lille blivande "Arta" i snaskarnas gäng å Skolgatan och föreslog att man skulle bilda en Idrottsförening. Det kan ju vara möjligt att han åtföljdes av någon av sina små peskamrater, men han var den som åstadkom resultatet. Småpojksföreningen döptes till "Vasa" och vann redan från starten många medlemmar. "Arta" var som klippt och skuren till ledaren – en ledare av Guds nåde. Med faderligt sinnelag undervisade han oss andra i konsterna att hoppa stav, höjd och stöta sten. Hans undervisning var i högsta grad åskådlig. I stav misslyckades han en enda gång. Han skulle visa oss senaste tekniken på detta höga område, men den gången råkade han sätta Västergyllens förnämsta rova, vilken sattes med sådan kraft att det skalv i den lilla idrottsplatsens jordskorpa. Den gången finga vi bära in honom till en tant i grannskapet, ty "Arta" tappade andan – men dock endast helt tillfälligt – hans anda lever ju än ! Det vet staden Borås.

Ledaren fick snart nog ihop ett fotbollslag, vilket trots sin litenhet ganska snart visade prov på slagkraft. Det ena

småpojkslaget efter det andra uppstod och det blev bataljer. "Vasa" vann alltid, ty i den klubben fostrades "Artas" gossar. Till laget hörde blivande storspelare. Bland dem kan nämnas "Poppe", en Jonasson på sin tid, Ragnar Johansson, en legendarisk kanonskytt. Utan överdrift kan man påstå att Skara här fick ett lag, det som ännu lever, ty den anda som ingöts i det lilla "Vasa", den lever ännu! Den "store lille" ledaren "Arta" byggde starkt och målmedvetet.

Alla vi som en gång tillhörde Vasa, den lilla barnklubben med idrottsplats intill kyrko-gårdsmuren i Skara, vi äro nästan överglada, då vi tänka tillbaka på den unga tiden, men vi glädjas än mera, då vi vet att "Arta" lever och har blivit silna ungdomsideal trogen! Vi medlemmar i gamla "Vasa", vi anade nog att "Arta" skulle bli en stor ledare, en betydande kraft inom svensk idrott, men vi trodde väl knappast att han skulle vara så härdig, som fallet blivit. Nu har han fått sin stora guldmalj. Den skulle även vi

BORÅS, söndag

Om inte alla tecken slå fel, så blir Borås den första stad i Sverige, som kan framvisa en eget rikssportfält – en mångfald idrottsanläggningar samlade på den "Hagelqvistska lyckan", en stor och tidigare öde äng, där man redan nu har en pampig tennishall, där ett väldigt stadion håller på att växa fram och där så småningom även en sporthall skall se dagens ljus.

Man unnar Borås och hela den västgötska idrotten denna pampiga anläggning, ty det finns väl få städer och få landskap i detta land, som gjort så mycket för sporten och för sportens utveckling och popularisering som dessa människor, vilka bygga och bo vid Viskans fagra stränder Och just här i dessa nejder, där västgötabygden klättrar litet oppåt mot himmelen, där har även idrotten – och industrien försökt nå litet högre än normal vardagsstandard. Duktiga ledare och idoga aktiva ha lyckats.

Och den 17 augusti kl 11 f.m. kan Borås

Arbetet på läktarbygget i full gång. I bakgrunden syns den nya tennishallen.

i "Vasa" velat överlämna, då vi invigde vår lilla tuviga "idrottsborg", den vid kyrkogårdsmuren i Skara, den som låg i slutet av den fattiga Skolgatatan, men vi snasker kunde ej giva var studerande broder annat än tacksamhetens blickar – och kanske en och annan plåtmedalj.

Svante Bolas

Borås får Sveriges första rikssportfält. Invigning den 17 augusti med landskamp Sverige–Finland.

"HAGELQVISTSKA LYCKAN" PÅ 75.000
KVM. GER PLATS FÖR STADION,
TENNISBONOR OCH IDROTTHALL.
RAPPORT FRÅN AFTONBLADETS UTSÄNDE
MEDARBETARE VÅREN 1941.

för första gången slå opp portarna till sin storslagna idrottsplats – vad den så småningom kommer att heta skall avgöras genom omröstning och pristävlan – då Sverige och Finland mötas i landskamp i fotboll Den stora urpremiären, för den fria idrotten äger sedan rum på Kreigsmans specialanlagda banor den 14 september, då Sveriges elit och diverse fenomen från trelandskampen i Berlin drabba samman här.

TENNISHALLEN REDAN KLAR!

Det är en imponerande areal – 75 000 kvm, som står till förfogande för Föreningen för Idrottens främjande i Borås. Denna sammanslutning är halvkommunal

med representanter för samtliga föreningar i staden (de som vilja vara med!) plus representanter för stadsfullmäktige, Och på detta väldiga område kan man åstadkomma en hel del och har man redan åstadkommit mycket.

Tennishallen, med två banor inomhus och två banor utomhus – det finns givetvis möjligheter på flera andra håll att idka tennis sommartid – står klar sedan ett par år tillbaka och här residerar den kände brottningsledaren Nils Davidsson, vilken inte bara sköter denna anläggning (och Borås Brottarklubb) utan även ser till att sönerna Kurt, Per-Yngve och Sven förkovra sig så pass att de trots sin ungdom får fotfäste i Elfsborgs representantionslag.

BLOTT EN HALV MILJON KRONOR.

Själva stadion i Borås skall bli en ypperlig och väl avvägd anläggning för träning och tävlingsport. Här finnas redan klara tre träningsplaner för fotboll – två gräsplaner och en sandplan och den senare skall vintertid även kunna utnyttjas för all slags vintersport. Kanske får Borås här en konstfrusen bana?

Inte heller de som idka friidrott behöva stå hemlösa Det skall bli träningsplatser för kast och hopp – det är Kreigsman, som hävdar, att man skall ha enklare anläggningar för tränande ynglingar och skolungdom, så att de inte vid varje tillfälle behöva anlita den stora förnäma tävlingsplatsen

Löparbanan mäter 400 m. i omkrets, fotbollsplanen kommer att hålla 109 x 67 m., ståplatserna kunna ta emot 15.000 åskådare och på huvudläktaren ryms 5 å 6.000 personer. Och på alla håll och kanter finnas rika utvecklingsmöjligheter. Och allt detta kostar endast 5 a 600.000 kr., markvärdet givetvis oberäknat.

IDROTTHALL – NÖDHJÄLPSARBETE!

Omedelbart utanför stadion ligger tennishallen och bredvid denna finns tomt reserverad för den blivande sporthallen – ja, grunden är redan lagd – ehuru stormaktskriget satt ett tillfälligt stopp för själva byggnadsarbetet. Man hoppas emellertid så snart som möjligt kunna sätta igång med byggandet i form av nödhjälpearbete och kan sedan Tipstjänsts affärer få en uppblomstring, så har man naturligtvis ingenting emot att bli ihågkommen från det hållet

Idrottshallen blir heller inte någon dålig lokal. Det blir en plan på 60 X 40 m. och man skall kunna ta in ungefär 4.000 åskådare. I en sådan brottnings- och boxningsstad som Borås blir naturligtvis en dylik anläggning oerhört populär –

varje klubb skall få sina tränings-salar och det finns alltså fullgoda chanser för att brottaren Axel Cadier och boxaren Thure Ahlqvist skola få fullödiga efterföljare.

OCH SEDAN BLIR NATURLIGTVIS DENNA IDROTTHALL DEN STORA SAMLINGSLOKAL, SOM BORÅS HIT-TILLS SAKNAT.

Den som vandrat runt – i vårlsk och gytja – på detta väldiga fält, blir så småningom svett och kan behöva ett bad – En modern simhall på 25X12 m, står till förfogande i stan. En ljus, öppen, inbjudande anläggning. Där finns det möjligheter att ta sig ett dopp och där finns det framförallt möjligheter att sommartid få sig ett solbad. Hur många svenska simhallar ha tänkt på den detaljen?

O'Kay.

Arthur Andersson

STRÅNGA LEDARE FOSTRA DE GODA IDROTTS-MÄNNEN. BORÅS ÄR PERSONLIGHETERNAS IDROTTS-STAD.

BORÅS, söndag

–Hur kommer det sig, att det alltid är sådan stil på idrottsmännen från Boråstrakten? Det ligger alltid något visst förnämt över deras uppträdande både på och utanför idrottsplatsen.

Vi rikta frågan till Borås-sportens starke man Arthur Andersson, mer känd under beteckningen Arta, en av dem, som gjort Elfsborg och den som kanske framför allt ligger bakom det stolta projektet Borås nya idrottsplats.

”Vi ha här haft turen att få fram personligheter i nästan alla grenar,” säger Arthur Andersson. Personligheter både bland ledarna och de aktiva. Vi ha

haft lysande föredömen inom de flesta sporter – sådana där som ungdomarna och skolpojkar sett upp till Jag kan ju nämna namnet Sven Jonasson för att alla skall förstå, vad det rör sig om.

Här finns ett idogt och ordentligt släkte, här finns sparsamma och arbetsamma människor – de goda egenskaper, som de lägga i dagen i sitt industriella arbete, ha de visat även på idrottsbanan.

Ledarna ha varit stränga. De ha känt och förstått sin uppgift på rätta sättet – att fostra goda pojkar. Vi Iedare ha även alltid strävat efter att dana något stort och bra av det egna materialet. Vi ha aldrig gått fram på de lätta vägarna och via värvning försökt skaffa oss lämpliga stjärnor. Däri ligger kanske hemligheten till vår framgång och till den stil, som god sport och gammal kultur förlänt Borås idrotten.

O'Kay

NÄR RYAVÄLLEN KOM TILL...

Hilding Moggli Gustafsson kände sig nog i goda händer, när han som ende uppsvensk landslagsman startade sin färd ned till Borås. Som färdledare hade han Gurra Carlson, biträdande d:o Axel Bergqvist från Råsunda-kansliet, och i deras sällskap befann sig styrelseledamoten och tipsdirektören C.A.Ledin, domherren Ivan Eklind och signaturen. Dessutom befunno sig på tåget ett par representanter för högsta idrottsstyret: general Lilliehök, överstelöjtnant Bredberg och chefredaktör Torsten Tegner ... Mogglis fruga såg också lugnad ut, när hon viftade adjö – var hon nervös, så var det för matchen. Hon önskade maken så gott ett ”Lycka till!”

En blond kraftig ung man hörde snart också till sällskapet fastän han for till ett annat ställe att inviga idrottsplats: det var längdskutture och fortspringare Stenqvist, vilken skulle till Slottsbron och nya Strandvallen. Han ombads hälsa till bandykämpen Harald Törnquist och dennes kumpaner – den gode Harald är ju en ansedd 100-m.-man! ”Vi skall väl känna på’n”, sade ”Fisken” i avskedsögonblicket i Laxå.

SVÄNGIS TRÄFFAR BEKANTA.

Pedaltrampare Svängis Johansson hörde likaså till tågresenärerna, och när han klev av i Hallsberg så vinkade han ivrigt åt några vänner som stannat på tåget. Vid närmare eftersyn visade sig dessa vara grevo Folke Bernadotte samt världstenoren Jussi Björling med maka. Och dessa vinkade inte mindre ivrigt åt den lille Crescent-ryttaren – kollegialt mellan stjärnorna.

Men det var ingen hejd på stjärnfallet:

den aktiva landslagstruppen fördubblades plötsligt i och med att Diman Lindström dök upp. Den blonde backskuttaren och fotbollstjärnan kom från Åtvidaberg – via Norrköping, och fick naturligtvis finna sig i ett par ”träknningar”, vilka han dock tog lugnt som varande van resenär. Vi frågade honom om träningen i Åtvidaberg, men han ville inte gärna in på det ämnet – ämnen framhöll han dock att det fanns i Elofs industriella styrkor. Det var inte svårt att förstå att han tyckte dessa kunde gå litet hårdare i fotbollsövningarna! Tänk, att en norrlänning sätter fart på fotboll i sydligare Sverige . . .

Väl framme i Borås togs den lilla truppen emot av Elov själv samt Thure Claesson, och så traskades det till inkvarteringen på Hotell du Nord. Staden konstaterades under den lilla marschen helt leva upp i ”landskampsfeber”!

Vid kvällsmåltiden på Statt var det lätt att fastslå att folk från när och fjärran sökt sig till textilmetropolens högtidsdag, och de kommit-terade stodo upp över öronen i organisation-sbekymmer. Kronprinsparet skulle ju hedra invigningen med sin närvaro – tydligt att högheterna voro ivrigt efterlängtade och populära.

Den stora dagen, ingick grå och kulen, och regnet öste stundtals ned, men framåt 12-tiden lättade det på, precis som på beställning. I stora skaror sökte sig folk ut till den namnlösa idrottsplatsen – namnet på densamma skulle tillkännagivas av kronprinsen. Det var en gånglandskamp i miniatyr, ytterst få sågs åka, och ändå var det inte nästgårds. Det vilade något

Kronprinsparet gör sin entré på nya idrottsplatsen i sällskap med direktör och fru Arthur Anderson. Mellan kronprinsparet skymtar landshövding von Sneidern.

förväntansfullt över allt och alla.

Den förste som hyllades av folket var tenoren Jussi, när han kom åkande med maka och sin ackompanjator, Harry Ebert. Det vore synd att säga annat än att den världsberömda sångaren var populär. Ja, vi höllo så när på att glömma tala om

hur det såg ut, när vi fingo idrottsfältet inför våra ögon. öppet och luftigt låg det där, i utkanterna omgärdat av trygga knallar som Rya åsar. Läktaren var inte färdigpyntad, men det doldes listigt av ett otal svenska flaggor, men var man väl inne, så glömdes sådana bagateller. Vackert grön låg gräsmattan, ramad av röd stybb, kantad av en folkmassa på 15.000 personer. Det var inte samma ståhej som i Stockholm vid sådana här tillfällen. Några försök av ”Hamsterlund” med flera voro dömda att misslyckas i denna trygga församling – man väntade lugnt till händelserna började rada upp sig.

Älvsborgs Regementes musikkår avlöstes av Jussi, som inledde med en aria ur Boheme och en ur Rigoletto.

Efter en stund fortsatte han med ”Land du välsignade”, ”Tonerna” och ”Sverige” – en gripen åhörarskara tackade honom innerligt och varmt. I SOLGÅRDARNA, barnrikehusen, vid sidan om Erikslunds folkskola, sutto de inte minst entusiastiska i tjocka klungor i fönster och på balkonger. För att inte tala om den kompakta massan i backen nedanför Ryaåsen, där man hade en utsökt inblick över plan.

KUNGLIGHETEN

visstes nu vara i faggorna, och förväntan var högsänd. ”Där kommer de”, ropades plötsligt ur tusen munnar, och sannerligen kommo de inte fram vid Skaraborgsvägens kortsida, gående fram på den röda stybben mot läktaren. En ståtlig man visade dem vägen. Det var Arta Andersson, klockarfader för Borås-

Klockan visade 10 min. i två.

Arta Andersson höll första talet, berömvärt kort, tackande handens och hjärnans arbetare med särskilt hedersomnämning av en enda: ing Olof Sandell! Han måste ha varit storartad! Arta slutade med att idrottsplatsen var skapad för Borås-ungdomen, av kärlek till det uppväxande släktet – må Borås-ungdomen ej svika!

Kronprinsen tog längre tid på sig, men varje ord var vägt på guldväg. ”Idrotten har blivit en allmän angelägenhet av stor betydelse”, var grundtemat

Populäre ”Kjälls” med välförtjänt guldmedalj

– i avslutningen döpte han platsen till ”RYAVALLEN” och utbringade ett fyrfaldigt leve för Sverige. Unisont sjöngs ”Du gamla, du fria...” – ja, det sjöngs!

Så följde diplomutdelning till arbetarna i vingården samt Västergötlands Idrottsförbunds guldmedalj till Arta Andersson – mycket populärt. Men största applåden togs av Kronprinsen och vaktmästaren på

Kronprinsen hälsar på Elfsborgs kapten Sven Jonasson

idrotten. När kronprinsparet hunnit upp till sina platser, hälsades de med ett kraftigt leve, utbringat av landshövding von Sneidern.

Så gingo segermasternas flaggor i topp – exakt samtidigt nådde de knopparna.

gamla idrottsplatsen, Hjalmar ”Kjälls” Pettersson, när de två underhöllo sig med varandra en stund!

Och så var det äntligen klart för fotbollen – Sveriges blågula elva och Elfsborgs för dagen rödvita sprungo in samtidigt,

radande upp sig framför läktaren. Visst var det snyggt med röd vitt – den dräkten står sig bäst mot grönt – men nog hade blå vitt varit en honnör för den på annat håll upptagne egentlige motståndaren, Finland...

Kronprinsen marscherade ner i Elofs sällskap, hälsade på lagledarna Einar Jonasson och Gurra Carlson, domare och spelare. Varpå spelet kunde börja, dock först sedan Jonas förlorat lotten mot Harry Nilsson. Det var dock intet dåligt omen. Matchresultatet blev sedermera 2 – 1 till Elfsborg.

RYAVALLENS ETYMOLOGI

Med ryktets snabbfotade vingar har namnet på Idrottsplatsen i Borås flugit land och rike kring. Och skall väl så göra allt mer och mer i fortsättningen må man hoppas. Namnet Ryavallen har genast vunnit burskap som ett gott och lämpligt och originellt namn. Även om belackare och ”opartiska” i pressen, här och var, sökt tolka namnet att betyda diverse ovidkommande saker. – Detta blir bara en indirekt, förvisso obehövlig reklam.

Men vad betyder namnet, då? Det är högst intressant att studera detta och sätta det i sin förklaring, så långt det nu är görligt. Härvid använda vi oss ; främst av de utomordentligt samvetsgranna forskningsresultaten i det monumentala verket ”Sveriges ortnamn... Ortsnamnen i Älvsborgs län”, avdelningen om Vedens härad. Den intresserade hänvisas, vad rör verket, bl. a. till den anmälan av registret till arbetet, som finns att läsa i

nordväst om nuvarande staden gå i ring här på ömse sidor av ån. Dennas huvuddel kallades för Buaråsen, Boråsen etc. Och vi minnas, hur staden antagligen fått sitt namn av det svar, som generalguvernören över Västergötland, den kække Nils Stiernskiöld, gav folket på frågan: vad skall staden heta. Då folket var villråda i sina förslag, frågade Stiernskiöld, vad åsen där borta hette. Jo, Buaråsen, lär någon ha svarat. ”Så skall ock Eder stad heta”, förmåler traditionen, att guvernören replikerat.

Nu betyder Buaråsen m. fl. namnformer synbarligen den ås, på vilken en bod, en ”bu”, en fäbod anlagts. Redan detta tyder på ung bebyggelse och nyanläggningar här borta i ödemarken, sett ur gammal horisont. Man får ytterligare belägg härför, när man studerar vidare i Kungl. Ortnamnskommittens arbete.

Buaråsen säges vara samma som Ryda ås (Ryda åsar). Här ha vi genast ett spår och ett uppslag som det gäller att följa. Nu finner vi flera namn på detta Ryda, Rya. Men vi se också, att åsen ej är det primära namnet. Åsen säges namnlåtits efter gården Ryda. Och nu finna vi en rätt gammal men dock typisk nybyggarbebyggelse. I jordeböckerna, allt från 1540-talet, möter denna gård, tidigare desslikes ock en by: Ryda, Ry, Ridja, Riida och så vidare, stavad på olika sätt – men dock alltid så att stammen

Ry(d-) förmärkes. Och detta Ry(d) har givetvis med ”rödja” att göra. Detta torde vara oomtvistligt, även om kommittén här ej givit förklaringen. Detta namn -ryd förekommer, som vi veta, omväxlande

upp mot Rya åsar. Där var växtvärlden så fager, där funnos så vackra lövängar, hasselnötter växte där om höstarna, där var det blått och gredelint, då man såg ditåt om kvällarna, dit lekte hågen för indianliv och äventyr – bort till de en gång röjda markerna här, till Rya åsar. Nu har namnet givits åt den idrottsvall, som skall fostra och träna och fröjda det unga Borås manlig och kvinnllg idrott, och där säkerligen många utsockneboar komma att möta upp.

Namnet är som hittat. Ryavallen. Vallen, namnlåten efter Ryda åsar, byn Ryda, Ryd, Rya, som betyder röjningarna. Detta alluderar så på Borås stads unga ursprung, på kraft och framåtanda och nybyggarhumör i detta ords vackraste betydelse. Det må också alludera på att här på vallen bör många ”röjningar” ske i en framtid. Här må ogräs i sinnen och håg röjas bort. Här må ovanor och självsväld röjas bort. Och här må de gamla noteringarna röjas och ersättas av nya bättre. Så blir intet av de spenamn, som givits vallen, dess ”nom de guerre” – utan rätt och slätt Borås stads RYAVALL. Vallen som givits namn efter den ås, som en gång i annan form gav staden namn och som minner om mänsklig id och odligsflit. *Måns Mannerfelt.*

PREMIÄRSTART PÅ RYAVALLENS INOMHUSBANA!

På startlinjen ser vi Lennart Strandberg, Håkan Lidman, Lennart Lindgren och Ivan Eckersten.

MAI:s tankesportare, som gästade Göteborg på torsdagen, passade på att – i sällskap med Håkan Lidman – göra en avstickare till Borås där Ryavallens inomhusbana invigdes. Det var på sätt och vis säsongstart, åtminstone på kolstybb, och efter averkad träning var man ganska eniga om nyttan och nöjet av en dylik anläggning. Banan, som mäter 55 meter och är c:a 8 meter bred, har en konsistens av ungefär samma art som utomhus-kolstybbsbanorna på den magnifika idrottsplatsen – även om anläggningen inomhus inte har hr Kreigsman till upphovsman. Då man inte är beroende av väder och vind kan fastheten varieras efter behag och trots att anläggningen är ny för dagen bjöd den på överraskande god stabilitet. Företrädesvis bör ju banan användas för sprinterträning, 4 häckar får man också plats med och såväl längd som stav och trestegshoppare kan där lägga grunden till en tidig vårform. Håkan Lidman var naturligtvis tillfreds med att anläggningen låg inom räckhåll för göreborgarna och han trodde att vinterträningen där skulle

Totalbild över Ryavallen vid invigningen.

Borås Tidning för den 4 oktober 1940 under rubriken ”Nyckel till ortnamnen i Älvsborgs län.”

Vi veta väl alla ortsbör och ortsintresserade, att Borås stad så sent som under kung Gustaf II Adolfs regering växte upp på grund av kungligt maktspråk i Viskadalen i Torpa socken, där tidigare ej en gång större handelsort varit förhanden. Vi veta också, att namnet Borås kommer av de åsar, som huvudsakligen norr och

med -röd, -red, ofta som beteckning för en nyanlagd plats vid ett rödje, en röjning Vi kunna gå än längre. Rya socken i Skaraborgs län betyder socknen, där ”röjningarna” skett. Således ha vi skäl antaga, att Rya helt enkelt betyder gårdarna, byn där man röjt på åsen. Och så har sekundärt åsen fått heta Rydats, Rydaåsar, Ry åsar.

Ända från min barndom har jag, då jag var i Borås, med beundran blickat

föra honom direkt ner på tider kring 14,5 vid säsongstart på utebana.

Även om friidrottsmännen har störst nytta av denna kolstybbsbana, så är det också med tanke på fotbollarna som anläggningen kommit till, berättar dir. Arthur "Arta" Andersson. Elfsborg är i likhet med de andra uppsvenska klubbarna handikappade av sina längre vintrar gentemot skåningarna och framför allt brister det i snabbheten på bollen. Denna detalj skall vi nu försöka komma över och redan på onsdag sätter allsvenskarna igång med inomhusträningen.

Borås har som sagt den första inomhusbanan av typen Olympiastadion i Helsingfors, men man kan vara ganska förvissad om att ingen anläggning i fortsättningen kommer att byggas som inte utrustas med en kopia – och kanske en förbättrad (bl. a. bättre Ijusförhållande) kopia – av denna Borås allra senaste stolthet. Och man vet att en dylik anläggning, som inte medför några större merkostnader, betyder ofantligt för en stads elitidrott.

Lennart Strandberg

Från årsmöte med Föreningen för Idrottens främjande i Borås den 27 april 1942.

Kostnaderna för Ryavallen belöpa sig på 644,153:56

Träningskortet höjas till 2 kronor, särskild inträdesavgift vid träningskvällar.

Kronor 644,153:56 gå kostnaderna för Ryavallen för närvarande på – den summan framgick av de räkenskaper, som framlades för vårt pampiga stadion vid Föreningens för Idrottens främjandes årsmöte på måndagen.

På utgiftsposterna i stort är fördelningen:

Huvudplanen

263,679:59

Träningsplanerna

28,725:65

Läktarbyggnaden

351,748:32

Summa: 644,153:56

De medel, varigenom anläggningen finansierats, äro:

Tipsmedel

265,000:-

Lån

185,000:-

Anslag från Borås stad

175,000:-

Föreringens egna medel

19,153:56

Summa: 644,153:56

Mötet, som hölls på Elfsborgs klubblokal, öppnades av ordföranden Arthur Anderson, vilken även valdes att leda förhandlingarna. Han hyllade i ett kort tal minnet av föreningens förre ordf. överste A. E. Ugglå. Styrelseberättelsen upplästes och godkändes, varefter Ryavallens byggnadskommittés berättelse föredrogs. Revisionsberättelsen godkändes och ansvarsfrihet beviljades. Vid företaget styrelseval valdes med acklamation till ordf. Arthur Anderson. Styrelseledamöter för 2 år blevo Knut Lenberg och N. W. Hörstadius, omvalda, samt Gösta Östling, Hjalmar Spjuth och John Bohlin, nyvalda. Till revisorer omvaldes Nils Wennerlund och Gunnar Hedelin med Frithiof Sjöberg och Nils Nejdemark som suppleanter. Till kommitté för utdelning av Boråsmedaljen valdes Arthur Anderson, Yngve Svensson samt sportredaktörerna i stadens dagliga tidningar.

Styrelsen framförde ett förslag om anordnande av en festlighet på Ryavallen för stärkande av föreningens och de anslutna klubbarnas ekonomi. Efter diskussion beslöts, att de tre närmast berörda klubbarna:

Elfsborg – Kamraterna och Ymer – skulle utse två representanter vardera, som skulle ta ställning till frågan före den 1 juni.

Styrelsens förslag om höjning av avgiften för träningskortet från 1 till 2 kr. samt särskild inträdesavgift om 25 öre vid träningskvällarna bifölls. Under diskussion framkom, att föreningen tänkt sig gamla idrottsplatsen som fria idrottens hemvist, och Ryavallens banor skulle endast i undantagsfall få användas för löpträning. Hopp-, kast och inomhusbanan på Ryavallen skulle dock stå öppna. Uthyrningspriset för avklädningsrum fastställdes för Ryavallen till 200 kr. per rum och för gamla idrottsplatsen till 100 kr. Hos vederbörande myndigheter skulle anhållas om anslag på 1,000 kr. för folkskolorna, 500 kr. för läroverket samt 100 kr. för Kommunala flickskolan för nyttjanderätt av idrottsplatserna.

Gösta Östling framfört de aktivas tack till byggnadskommittén för Ryavallens tillkomst, Hjalmar Carlsson adresserade å kommitténs vägnar detta tack till kommitténs ordförande Arthur Anderson. Avlutningsvis beviljades Norrbygårde IF inträde i föreningen.

DIN IT- OCH KUNSKAPS- PARTNER!

office™

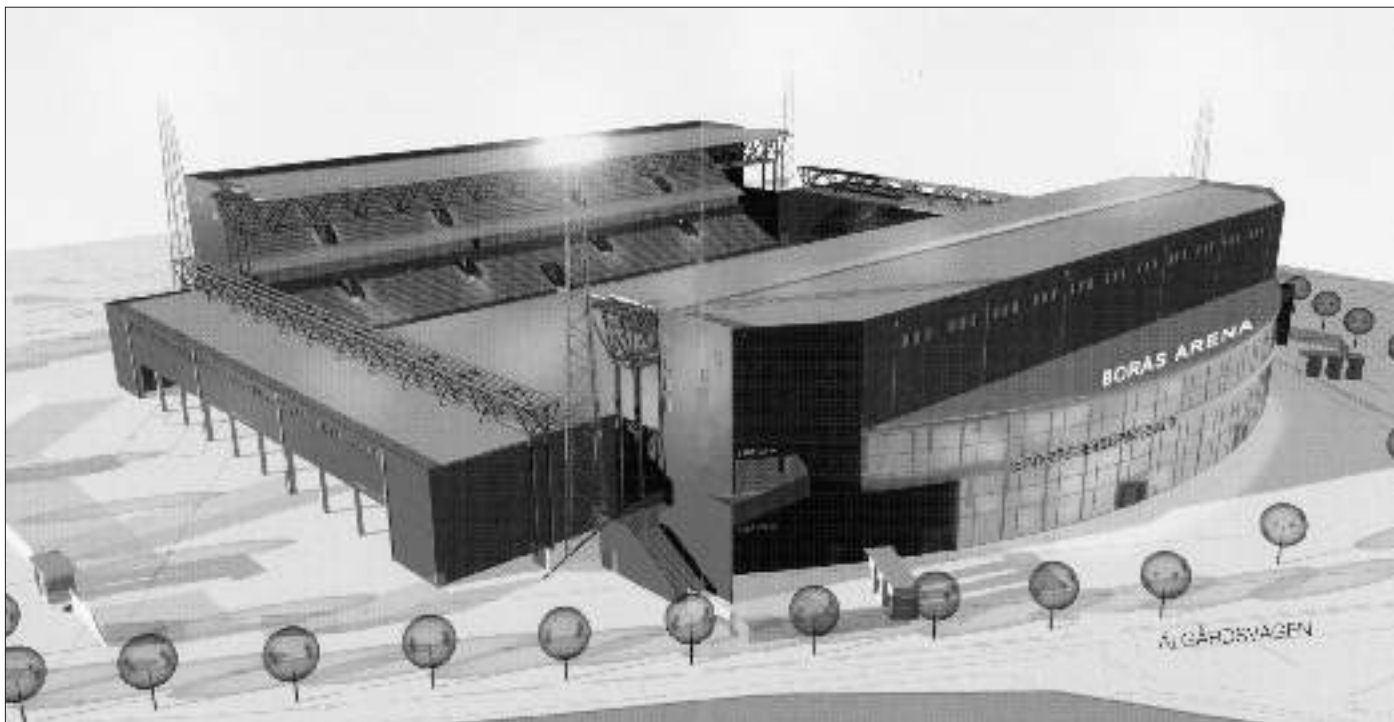
DATA

LEXICON

www.it-partner.com

www.lexicon.se

BORÅS ARENA

Borås nya fotbollsarena med 14 500 åskådarplatser

En stad behöver upplevelser. Det är på den nya arenan som de stora händelserna i Borås kommer att äga rum i framtiden. Fotboll, konserter och mycket mer. Borås Arena blir Sveriges mest moderna med 14.500 åskådarplatser, alla under tak. Närheten till planen bäddar för en tät atmosfär. Borås och hela bygden får en spännande mötesplats i storformat.

SVERIGES BÄSTA EVENEMANGS- OCH FOTBOLLSARENA

Ryavallen har fungerat som huvudarena för fotboll och friidrott sedan 1940-talet. För att möta de allt större krav som ställs på en modern anläggning har IF Elfsborg, genom ett helägt aktiebolag, beslutat att bygga en ny anläggning, Borås Arena. Borås Stad kommer sedan att hyra hela den nya anläggningen, som kommer att ingå i stadens utbud.

ETT LYFT FÖR BORÅS OCH SJUHÄRADSBYGDEN

Även om IF Elfsborg har varit drivkraften i projektet, ger Borås Arena positiva effekter för hela fotbollsrelsen i Borås och Sjuhäradsbygden. Men också för boråsarna och näringslivet. Arenan kommer att kunna utnyttjas av bygdens fotbollsklubbar och skolor. Den ska dessutom användas för olika evenemang som konserter och större möten.

UPPVARMT KONSTGRÄS

En arena med naturgräs kan användas till runt 30 fotbollsmatcher per år. Uppvärm t konstgräs ger helt andra möjligheter för matcher, träningar och evenemang året om. Efter att ha anlagt konstgräs har ex Eyra vallen i Örebro ökat sina bokningar från 43 till 1 050 timmar per år.

BYGGSTART & PREMIÄR

Första spadtaget är redan taget. Arenan beräknas stå klar för invigning våren 2005.

2004-05-27 - De första pelarna för norra läktarsektionen har rests bakom Ryavallens huvudläktare.

Minnesord

Erik Skoglund, mångårig ordförande i Alingsås Idrottshistoriska Sällskap, avled den 24 februari efter en tids sjukdom.

Vid begravningen i Christinae kyrka den 16 mars var det många idrottskamrater som hedrade Erik.

Han var född i Alingsås och förblev staden trogen under hela sin levnad.

Erik hade ett stort idrottsintresse. Han tillhörde sällskapet HG, en samling av gamla medlemmar i Alingsås IF. De har träffar varje söndag i den s.k. Hychastugan där Erik var en flitig deltagare. Erik var också en hängiven scout och var medlem i Alingsås Scoutkår sedan pojkkåren.

Det vi särskilt minns från Eriks tid som ordförande i AIS var hans arbete med att samla alla vinnare av AT-plaketten och Amerikapokalen.

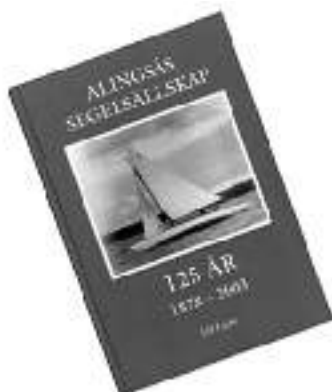
Den första är en utmärkelse till bäste idrottsman i Alingsås under året och den andra till den bäste fotbollspelaren. Det rör om en tidsperiod av 50 år och många hade flyttat till andra orter. En av vinnarna lyckades han spåra i USA.

Erik sörjes närmast av maka och två vuxna barn med familjer.

Alingsås Idrottshistoriska Sällskap
Rune Höglund
Sekreterare

ASS JUBILEUMSBOK -ett stycke Alingsåshistoria- inte bara segling

Boken är inbunden och omfattar 328 sidor.

Pris 200:-
inkl moms

Boken säljs i bokhandeln vid Stora Torget, Alingsås, samt genom ASS:s representanter

Leif Svensson
ASS kassör
Tel 0322-128 12

Karl Strecker
Historiegruppen
Tel. 0322-162 32

Alingsås Segelsällskap

Boken berättar om svunna tiders friluftsliv kring sjön Mjörns stränder och öar och dess betydelse för Alingsås med omnejd.

Det kan tyckas att den skulle ha ett värde enbart för klubbmedlemmar och alingsåsare men så är inte fallet. Det är en bok som det ligger mycket forskning bakom och man kan säga att den på ett vis speglar segelsportens utveckling inte bara på sjön Mjörn utan i hela landet.

Med sina 250 foton kommer nog många att känna igen nära och kära från tidigare generationer och väcka många glada minnen till liv.

Tävling

Idrottshistoriska fotbollsfrågor med Västgötaanknytning

1) Lennart Samuelsson lämnade Elfsborg under säsongen 1959 för att bli spelande tränare i IFK Luleå som han förde till allsvenskt kval första året. Lennart själv fick dock inte vara med i kvalet - varför?

1- han var s.k. ettårsfall X- han var skadad 2- han var spelklar men fick ändå inte spela för Sv. FF

2) Arne Selmosson, med förflutet i Sits IF, Götene, är den ende svensk som gjort ligamål i det klassiska derbyt mellan Roma och Lazio. Hur många?

1- 1 mål X- 3 mål 2- 5 mål

3) Den i år bortgångne Elfsborgsmålvakten Ingemar Haraldsson, född 1928, mötte Örgryte IS i sin sista seriematch på Nya Ullevi. Vilket år var det?

1- 1962 X- 1968 2- 1977

4) BT-spelaren Hans Alser spelade som många kanske vet fotboll för Norrby IF men i vilken västgöta klubb spelade han seriefotboll ihop med Kjell "Hammaren" Johansson?

1- Mariestads BoIS X- IFK Mariestad 2- Mariestads BK

5) Axel "Acke" Eriksson är unik inom svensk idrottshistoria. Han är en av tre som spelat allsvenskt i de fyra "bollsporterna", fotboll, handboll, bandy och ishockey. Sedan över 30 år är han bosatt i Skövde och frågan är vilken sport han är svensk mästare i?

1- fotboll X- handboll 2- bandy

6) Fotbollspelaren och Halmstads förre tränare Jonas Them är född i Västergötland.

I vilken stad såg han för första gången dagens ljus?

1- Falköping X- Lidköping 2- Skövde

7) Leif "Loket" Olsson har spelat i allsvenskan för Elfsborg och i "gamla division två" för Tidaholms Golf.

Vilken annan spelare stämmer detta påstående också för?

1- Sven Andersson X- Hans Gustafsson 2- Rolf Johansson

8) Landslagsspelaren och Elfsborgsyttern Lasse Råberg spelade 1968 A-lagsmatcher i fotboll i en av Västergötlands Fotbollsförbunds serier. På vilken av följande orter spelade Lasse bl.a.?

1- Stenstorp X- Timmele 2- Grästorp

9) Två Skövdebor med förnamnet Stig har spelat allsvenska fotbollsmatcher för Elfsborg.

Vad hette spelarna som spelade dessa matcher i efternamn?

1- Larsson o. Nilsson X- Nilsson o. Johansson 2- Johansson o. Larsson

10) Tidaholms G&IF kvalade som bekant till allsvenskan i fotboll sommaren 1945. Ordinarie målvakten skadades i första kvalmatchen och ersattes av en 18-åring som i avgörande match på Råsunda tvingades kapitulera 4 gånger mot Jönköping Södra inför 16.705 åskådare. Vad hette reserven som stod i mål?

1- Gunnar Palm X- Anders Lilja 2- Viking Hommerberg

11) Bert Karlsson i Skara säger sig ha varit duktig i både fotboll och ishockey men han är ju inte alltid att lita på. Att hans morfar har spelat två A-landskamper i fotboll är dock sanning. Vem var Berts morfar?

1- Erik Eiserman X- Harry Hellberg 2- Erik Levin

12) Henry "Garvis" Carlsson var inte bara duktig i fotboll när han växte upp i Falköping utan han var också duktig i en annan idrott - vilken?

1- handboll x- tyngdlyftning 2- brottning

Svaren i form av en tipsrad skickas senast den 15 augusti 2004 till Tommy Wahlsten, Lillegårdsvägen 19, 54142 Skövde eller till e-postadress tommy.c.a@telia.com

Vinster i form av bokpriser till de tre svaren med flest rätt - vid lika antal rätt avgör svarsdatum- d.v.s. att ju tidigare svaret är lämnat desto bättre.

Adresser och telefonnummer till idrottshistoriska sällskap/föreningar och idrottsmuseer i Västergötland

Alingsås Idrottshistoriska

Adress: c/o Berndt Jivesten
Jungmansgatan 6B
441 39 Alingsås
Tel: 0322-63 63 58
Epost: berndt.jivesten@telia.com
Ordf. Berndt Jivesten, 0322-63 63 58
Skr. Rune Höglund, 0322-165 50

Bjärke Idrottshistoriska

Adress: c/o Herbert Andersson
Mjölsereds s. Byväg 9
466 95 Sollebrunn
Ordf. Herbert Andersson,
0322-40244

Borås Idrottshistoriska

Adress: Box 554
513 14 Borås
Kansli: Allégatan 71
Tel: 033 35 39 39, 033 22 63 55
Epost: bis@bihs.se
Museum: Borås Idrottsmuseum
Bockasjögatan 2
Ordf. Olof Toftby, 033-26 68 60b
Skr. Leif Svensson, 033-26 69 88b

Essunga Idrottshistoriska

Adress: c/o Lennart Carlsson
Storängen, Essunga
565 94 Nossebro
Tel: 0512-522 11
Ordf. Kent Larsson, 0512-508 40
Skr. Lennart Carlsson

Falbygdens Idrottshistoriska

Adress: c/o Holger Lindberg
Danska Vägen 166
521 31 Falköping
Tel: 0515-17 693
Kontakt: Holger Linberg, 0515-17 693
Museum: Falbygdens Idrottsmuseum
Odenhallen
Ordf. Holger Lindberg, 0515-17 693
Skr. Evert Carlsson, 0515-12 158

Herrljunga Idrottshistoriska

Adress: c/o Sixten Borgvall
Gregatan 5
524 32 Herrljunga
Bes.adr. Tennishallen, Herrljunga
Tel: 0513-104 93, 0705-65 55 34
Epost: sixten.borgvall@herrljunga.
mail.telia.com
Ordf. Rolf Melin, 0513-108 42

Karlsborgs Idrottshistoriska

Adress: c/o Rolf Svensson
Hantverksgatan 2
546 30 Karlsborg
Tel: 505-449 63
Ordf. Rolf Svensson, 0505-449 63
Skr. Göte Ivarsson, 0505-108 50

Lidköpings Idrottshistoriska

Adress: Esplanaden 1
531 50 Lidköping
Kansli: Esplanaden 1,
Tel: 0510-216 17
Epost: lihs@minpost.com
Museum: Lidköpings Idrottsmuseum
Esplanaden 1
Ordf. Folke Brink, 0510-249 19

Marks Idrottshistoriska

Adress: c/o Britt-Marie Knutsson
Backavägen 10
Tel: 0320-313 83, 0703-13 83 40
Museum: Marks Idrottsmuseum,
Rydals Museum,
Boråsvägen 237
Ordf. Britt-Marie Knutsson
0320-313 83

Skara Idrottshistoriska

Adress: c/o Lars Lundberg
Ivar Videnbergsgatan 72
Tel: 0511-210 86, 0733-91 59 18
Museum: Skara Idrottsmuseum, Vilan
Ordf. Lars Lundberg, 051-210 06
Kontakt: Sjunne Jönsson, 0511-123 06
Epost: lars.lundberg@skaramark.
telia.com

Skövde Idrottshistoriska

Adress: c/o Börje Weiler
Poppelvägen 6A,
541 48 Skövde
Tel: 0500-43 06 22, 0708-66 49 90
Epost: b.weiler@swipnet.se
Museum: Skövde Idrottsmuseum
Billingehus
Ordf. Börje Weiler, 0500-43 06 22

Tibro Idrottshistoriska

Adress: c/o Gösta Wahll
Björkåsen Gäre,
543 91 Tibro
Tel: 0504-615 83
Ordf. Ingemar Karlsson, 0504-61 955
Skr. Gösta Wahll, 0504-615 83

Tidaholms Idrottshistoriska

Adress: Stallängsvägen 4,
522 34 Tidaholm
Tel: 0502-163 38
Museum: Tidaholms Idrottsmuseum
Stallängsgatan 4
Ordf. Brynolf Antonsson

Vadsbo Idrottshistoriska

Adress: c/o Björn Jansson
Tallstigen 8,
542 23 Mariesrad
Tel: 0501-10829
Kansli: Skomagasinets "Gamla Teatern"
Museum: Skomagasinets "Gamla Teatern"
Ordf. Harry Johansson, 0501-320 11

Vara Idrottshistoriska

Adress: c/o Carl-Owe Johansson
Kållegården 1
534 92 Tråvad
Tel: 0512-14012
E-post: kalle-m@swipnet.se
Museum: Kålles Rekordmagasin
Kållegården
Ordf. C-O Johansson, 0512-140 12

Westgöta Idrottshistoriska

Adress: c/o Carl-Erik Johnsson
Kelvingatan 33,
507 43 Borås
Tel: 033-10 30 30, 0708-16 15 51
E-post: sven-ake.mokander
@vargarda.se
Museum: Westgöta Idrottsmuseum
Huvudnässkolan, Vänersborg
Ordf. C-E Johnsson, 033-10 30 30
Skr. S-Å Mökander, 0322-67 23 10

Vårgårda Idrottshistoriska

Adress: c/o Roland Svensson
Fötene Järskagården
447 91 Vårgårda
Tel: 0322-62 70 19
Epost: info@tangahed.com&gt
Museum: Idrottshist. cykelmuseet
Tånga Hed
447 91 Vårgårda
Ordf. Olle Ekman, 0322-62 09 76

Vänersborgs Idrottshistoriska

Adress: Box 80,
462 21 Vänersborg
Kansli: Huvudnässkolan
Tel: 0521-197 03
Epost: sgp@telia.com
Museum: Vänersborgs Idrottsmuseum
Adress: Huvudnässkolan
Ordf. S Gunnar Peterson
0521-141 09

Västgötaidrottens Guldklubb

Adress: Box 554
503 14 Borås
Tel: 033-35 39 39a, 0706-81 21 16
Ordf.: Olof Toftby, 033 26 68 60
Skr. Solveig Sundequist,
0500 418 694

WESTGÖTARNAS IDROTTSHISTORIA

är en medlemstidning för Westgöta Idrottshistoriska Sällskap
samt övriga Sällskap & Föreningar i Västergötland

Ansvarig utgivare: Carl-Erik Johnsson
Redaktör: Leif Svensson
Redaktionskommitté: Harald Jakobsson, Ingrid Boström, Carl-Erik Johnsson, Leif Svensson och Olof Toftby
Tryck: Dahlins Tryckeri AB, Borås

Styrelsen för Westgöta Idrottshistoriska Sällskap

Carl-Erik Jonsson, ordf.
033-10 30 30
e-post: carl-erik.johnsson@vgregion.se

Harald Jakobsson, v.ordf.
0303-74 69 79

Olof Toftby
033-26 68 60
e-post: olof.toftby@bihs.se

Sven-Åke Mökander, sekr.
0322-67 23 10
e-post: sven-ake.mokander@vargarda.se

Marie-Louise Sjöo, kassör
0521-161 02

Harry Johansson
0501-320 11

Ragnar Nilsson
0521-153 48

Adj. SISU
Kenneth Tidebrink
0502-109 66
e-post

Adj. VIF
Dag Wissler
0321-103 01
e-post

Text till bild sista sidan
Utdrag ur skogssport nr 4/2004

GULDRICEHAMN

Avslutning i världsklass gav svensk Tiomilasegar

Ulricehamns OK tog första svenska segern i årets TIOMILA sedan år 2000 då Domnarvet vann damklassen. Laget låg på 22:a plats efter första sträckan, 3.41 efter täten bestående av Delta och Orion. Jenny Johansson och Simone Niggli-Luder sprang de sista sträckorna. Ulricehamns OK vann 1.59 före Bäckelaget SK och 2.58 före SoIK Hellas. En riktigt vass avslutning - det är vad som krävs för att vinna Tiomilas damklass, som sällan avgörs före sista sträckan. Ingen hade på papperet en avslutning som var i närheten av Ulricehamns båda världsstjärnor Jenny Johansson och Simone Niggli-Luder. Efter tre sträckor låg laget på 23:e plats, 5.22 efter ledande Hakarpspojarna. Ett läge som räckte till seger med två minuter. Nu är det förstås inte riktigt så enkelt som att laget med den bästa avslutningen vinner. Minst lika viktigt är att hänga med någorlunda i början. Är man inte van vid att känna favorittrycket kan det bli riktigt tufft. På det viset hade Ulricehamn en idealisk förstasträckslöpare, Stina Grenholm. Stina sprang in på 22:a plats och avståndet till täten, 3.41, är något missvisande eftersom sträckettan från Rastikarhut, Heli Jukkola, inte hade någon att växla ut till. I själva verket var avståndet till täten, bestående av Delta och Orion, mindre än två minuter. Nyblivna senioren Martina Fritschy tog över stafettpinnen för Ulricehamn. Martina lyckades föra upp laget på nionde plats. En annan förstaårssenior, Alexandra Vejedal, fick förtroendet på sträcka tre. Vid detta laget hade Hakarpspojarna tagit kommandot i tävlingen. Laget gick upp i ledning på sträcka två genom före detta landslagstjejen Karin Spjuth och höll sedan ledningen ända in på sistasträckan. Jenny Johansson tog upp jakten på IKHP:s Anna Envall på näst sista sträckan. Hon plockade systematiskt upp lag efter lag ända upp till andra plats och skickade ut Simone Niggli-Luder 1.43 bakom IKHP:s Lena Eliasson. Och visst gick den schweiziska fyrfaldiga världsmästariinnan som ett spjut genom Kolmårdsterrängen. Bara Bäckelagets stora stjärna Hanne Staff förmådde att matcha tempot, men hennes utgångsläge över två minuter bakom Ulricehamn gjorde att norsorna aldrig blev något verkligt hot. I mål var Simone Niggli-Luder nästan två minuter före Staff och en minut senare sprang Hellas in som trea.

Avsändare:
Westgöta Idrottshistoriska Sällskap
Box 554
513 14 BORÅS

Foto Henrik Eriksson

*Ulricehamns vinnarlag i årets Tiomila i Kolmården
Jenny Johansson, Stina Grenholm, Simone Niggli-Luder, Alexandra Vejedal och Martina Fritschy
Se även text sid 31*